

Illustrer : periodiek voor de alumni van de Universiteit Utrecht

<https://hdl.handle.net/1874/404238>

illustrer 9

De opinie

'Leraar is een mooi beroep'
Wolfgang Herrlitz, hoogleraar
Duitse Taalkunde.

5

Vakgenoten

Filosofie is nutteloos,
maar niet zinloos.

7

Maarten van Rossum

Bijzonder hoogleraar
Nederlandse cultuur in de
20ste eeuw.

9

Lucht

Fossiele planten vertellen
over stokoude lucht.
Hollandse wolken in de
schilderkunst. Vijf verhalen
over het element lucht.

10-11

Verder in dit nummer:

Nieuws	3
Universiteitsfonds	8
De groep	13
Illustrerzake	14
Universiteitsdag	17
Kwartaal	19
De zijsprong	20

Utrechtse afgestudeerden doen het goed op de arbeidsmarkt

Het arbeidsmarktperspectief voor Utrechtse afgestudeerden is over het algemeen goed. Een half jaar na afstuderen is gemiddeld nog maar 7,9 procent werkzoekend zonder baan. Dit blijkt uit een groot arbeidsmarktonderzoek dat de universiteit heeft laten uitvoeren door het onderzoeksbureau STOGO en de faculteit Sociale Wetenschappen.

Onder medici is helemaal geen werkloosheid. Alfa's werken het vaakst onder hun niveau. Gamma's en alfa's blijken vaak al tijdens de studie een baan te vinden. Daarmee wordt het afstuderen zelf een minder hard omslagpunt in de loopbaan. Dat geldt niet voor medici en bèta's. Meer dan drieduizend alumni die in het studiejaar '95-'96 afstudeerden zijn telefonisch benaderd met een vragenlijst. 73 procent heeft meegedaan aan het onderzoek.

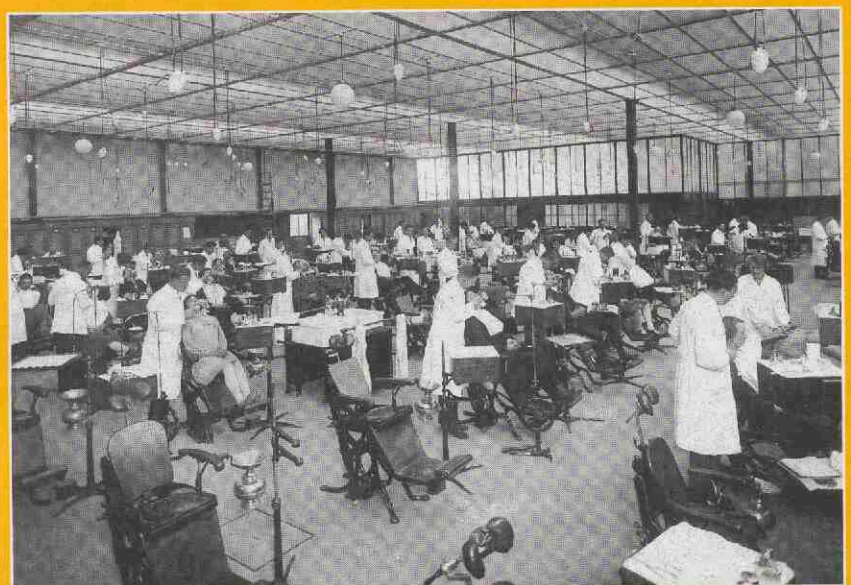
Enquête onder drieduizend alumni

De Utrechtse universiteit is de eerste die op deze schaal de beroepsperspectieven van alumni heeft onderzocht. Gekeken werd onder andere naar werk en werkloosheid, het niveau van de banen en de overgang van studie naar werk. De universiteit wil met haar onderzoek aansluiten bij het landelijke arbeidsmarktonderzoek dat de

Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten gaat uitvoeren. Verschil is dat in Utrecht de enquête vier jaar na afstuderen herhaald zal worden om ook zicht te krijgen op de ontwikkeling van loopbanen.

Prof. dr. mr. P. J. van den Hoven, vanuit Letteren betrokken bij de arbeidsmarktmonitor, is niet ontevreden over de resultaten. "Maar", zegt hij, "pas erg op wanneer je de clusters met elkaar vergelijkt." Dat de medici allemaal fulltime werken is mooi, maar het wil niet zeggen dat de alfa's met ze zouden willen ruilen, denkt hij. "Dat mensen voor een alfastudie kiezen kan ook iets zeggen over hun levensvisie. Een musicoloog gaat meestal in het volle bewustzijn van de arbeidsmarkt studeren. Misschien vindt hij de inhoud van de opleiding belangrijker dan een fulltime baan. Het zijn ook keuzes van de mensen zelf, daar moet je heel goed rekening mee houden als je de resultaten interpreteert." (AvD)

Zie verder pagina 6.

Studenten tandheelkunde aan het werk op de patiëntenzaal aan de Jutfaseweg, anno 1929.

Tandheelkunde terug in Utrecht?

In de jaren '80 werd de tandheelkunde-opleiding in Utrecht gesloten. Hoe groot is de kans op terugkeer?

De 100-jarige Tandheelkundige Reünisten Vereniging

'John Tomes' heeft er alles voor over.

Zie pagina 12.

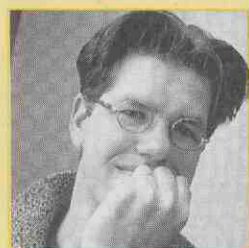
Huiselijk geweld

Ik ben ontsnapt! Een gevoel van opluchting doortrekt mijn botten, als ik de krant uit heb. "Miljoenen slachtoffer van huiselijk geweld", opent de Volkskrant. "Miljoenen mensen zijn in hun eigen huis geslagen, geschopt, geestelijk geterroriseerd of tot seksuele handelingen gedwongen." Ben ik altijd op mijn hoede voor zinloos geweld in Hoog Catharijne en metrostation Wibautstraat, loert het grootste gevaar aan de keukentafel! Als ik even later op de redactie van de Volkskrant arriveer, hangt er een lacherige sfeer. Het doet me een beetje denken aan de biologe op de middelbare school. In de jaren zeventig plachten leraren integratiebevorderend op te merken dat tien procent van de populatie uit homoseksuelen bestond. Statistisch gezien moesten er dus minstens drie homo's of lesbo's in de klas zitten. Iedereen spiedde rond. Dat stevige meisje met die cowboylaarzen misschien? Die zachttaardige jongen in de hoek met zijn perzikwangetjes? Of zou ik zelf...

Die dag bekijken de redacteuren van de Volkskrant elkaar extra oplettend. Is die bureauredacteur altijd zo stil omdat ze behoort tot "het half miljoen mensen dat ooit is gedwongen zich voor de dader uit te kleden, of onder dreiging van geweld moest kijken naar seks van anderen", zoals de krant schrijft? Statistisch gezien moeten ter redactie minstens honderd slachtoffers rondlopen. Ieder met hun eigen verschrikkelijk verhaal! Dit land is een hel achter vitrages.

In deze postmoderne flexmaatschappij bestaat een enorme honger naar harde cijfers, die orde scheppen in een verwarrende werkelijkheid. Sociaal-wetenschappers zijn gaarne bereid die honger te stillen. Daarom weten wij dat een derde van de vrouwen ooit misbruikt is en dat gehuwden gemiddeld twee keer per week met elkaar naar bed gaan. Maar hoe serieus moeten we die cijfers nemen? Leidse wetenschappers beweren al jaren dat de belangstelling voor politiek gestaag toeneemt. Gemakshalve zien zij ook de groeiende non-respons over het hoofd. De onverschilligen nemen niet de moeite om te antwoorden, de enthousiastelingen feliciteren elkaar met de overweldigende belangstelling voor politiek. De helft van de Nederlanders slachtoffer van huiselijk geweld. Ik gelukkig niet, hoewel mijn moeder ons soms met de houten lepel op de billen sloeg. Maar dan dringt de verschrikkelijke werkelijkheid tot me door. Als de ene helft slachtoffer is, wat is de andere helft dan? Het valt niet langer te ontkennen. Ik ben een dader.

U kunt me herkennen aan de foto hiernaast.

Peter Giesen,
redacteur
De Volkskrant

Meteen aangenomen bij AMC

De sprong

Afgestudeerd, en dan?

Naam: Moenja Jansen (23)
Opleiding: Biologie
Afgestudeerd: 24 maart 1997
Baan: onderzoeker bij Organon,
daarna analist bij het AMC

Een echte sprong in het diepe was het niet voor Moenja Jansen – de overgang van studie naar werk. Via haar stage rolde ze in een tijdelijke baan, en nog voor het aflopen daarvan werd ze aangenomen bij het AMC.

Voor Moenja zat de 'sprong' tussen haar eerste en tweede stage. Eerst liep ze negen maanden stage op de universiteit, bij ontwikkelingsbiologie. Ze voerde DNA-analyses uit en identificeerde eiwitten die verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling van een cel. In haar geval ging het om een cel die trilhaartjes kreeg. Fundamenteel onderzoek was dat. Ze vond het leuk, en het ging haar goed af. Bij Organon, haar tweede stage, ging het er heel anders aan toe. Wat ze daar precies heeft gedaan is geheim. Maar het heeft alles te maken met het ontwikkelen van een nieuw anticonceptiemiddel. Veel toegepaste onderzoek dus. En dat beviel haar nog beter dan het fundamentele onderzoek.

De regels in het Organon-lab waren veel strikter: er werd geklokt, de labjas moest altijd aan, en er stond van te voren vast wat ze moest doen. Bovendien waren de verhoudin-

gen hiërarchischer. Daar moest ze wel even aan wennen. Op de universiteit staan professoren en studenten immers veel dichter bij elkaar. Het aantrekkelijke van Organon vindt ze dat de apparatuur en de stoffen altijd beschikbaar zijn, waardoor het makkelijk is om een proef op te zetten. Universitaire onderzoekers moeten vaak meer omwegen maken om te bereiken wat ze willen.

Vlak voor haar afstuderen werd Moenja door haar stagebegeleider gebeld. Of ze belangstelling had voor een tijdelijke baan. In het laboratorium van Organon ging iemand met zwangerschapsverlof. Daar hoefde ze niet lang over na te denken.

Moenja merkte geen verschil tussen stagelopen en werken. Ze kende de mensen in het laboratorium immers al en zij kenden haar. Tijdens de stage namen ze haar al volkomen serieus, en dat bleef zo toen ze er eenmaal werkte. Ondanks haar leeftijd. Want met haar 23 jaar was ze verreweg de jongste. Onlangs heeft ze gesolliciteerd – haar contract bij Organon loopt af. Het was haar eerste brief. Ze vond het leerzaam. Ging voor het eerst wat dieper nadenken over wat ze wilde en waarom. Ze werd meteen aangenomen. In de nabije toekomst gaat Moenja als analist werken bij het AMC. (MB)

Illustrerzijde

Citaten uit de krant

Hans van Ginkel, oud rector magnificus Universiteit Utrecht, in Trouw

"Een paar jaar geleden waren we in Utrecht bezig met het maken van een toekomstplan. We wilden een discussiepanel organiseren. Wat bleek: de rector van een zeer bekende Franse universiteit, nee ik zeg niet welke, kon niet naar dat panel komen. Want hij sprak geen Engels. Als jurist had hij dat in z'n vak nooit zo erg nodig. Met andere woorden: voor het welslagen van 'internationale samenwerking' is het binnen West-Europa al erg belangrijk of een rector magnificus een hoogleraar Engels is, of uit de exacte vakken komt. Dan kun je wel nagaan hoeveel sterker dat buiten West-Europa zal zijn."

Willem Hendrik Gispen, hersenonderzoek faculteit Geneeskunde in de Telegraaf

"Ik begrijp de angst voor het nieuwe, het onbekende heel goed. Terecht heerst er altijd

weer bezorgdheid. Maar die kan omslaan in ongefundeerde angst. Zeker als 't gaat om genetisch manipuleren van de hersenen. Mensen vragen zich dan af: als ze het bij dieren kunnen, wie garandeert mij dan dat ze het ook niet bij mensen doen? Maar in ons onderzoeksklimaat zijn daar legio waarborgen voor. Alleen al die commissies! Wildgroei is hier absoluut onmogelijk."

J.A.N. van Dijk, voorzitter raad van toezicht Universiteit Utrecht in de Volkskrant

"Wat in de politiek nog steeds een taboe is, maar toch overwogen moet worden is differentiatie naar studierichting. De stelling dat voor minder courante studies de studiefinanciering zou kunnen vervallen gaat mij veel te ver. Maar juist omgekeerd zou het prima zijn om via extra toelagen studenten aan te sporen om studies te kiezen waar veel vraag naar is."

N.J. Schoemaker, onderzoeker faculteit Diergeneeskunde in Trouw

"Bijna alle papegaaien in Nederland zijn ongezond. Ze gaan te vroeg dood, lijden aan schimmelinfecties, veerafwijkingen of zitten aan hun veren te plukken. Soms zijn ze zo ziek dat ze letterlijk van hun stokje vallen. Die kwalen zijn het gevolg van het slechte voedsel dat de

dierspecialisten verkopen. Hun menu bevat te veel vet en te weinig mineralen en vitamines. Papegaaien kunnen tachtig worden, maar sterven meestal al na 10 tot 15 jaar."

Niek Pas, afgestudeerd historicus in de Volkskrant

"De geschiedenis van het studentensyndicalisme is tot dusver vooral bestudeerd vanuit het beperkte sociologische perspectief. Nu pas is er ruimte voor een bredere kijk, waarbij ook het culturele klimaat wordt bekeken. Ik ben niet op zoek naar de andere Ton Regtien, maar ik wil de gelaagdheid laten zien van ontwikkelingen bij de studentenorganisaties in de jaren vijftig en zestig. Regtien was daarbij een archetype voor wat zich in Nederland afspeelde."

L. Koelmans, theoloog en filoloog in de Telegraaf

"Vroeger stelde vaderlandse geschiedenis nog wat voor, maar nu niet meer. Mijn vak historische taalkunde, zowel het middelenlands als het 17de-eeuws, is ook buiten de belangstelling gevallen. Het heeft kennelijk zijn tijd gehad en is naar de verwaarloosde hoek gedrongen. Er zijn weinig mensen die zich ermee bezighouden; men volgt de mode van de dag. Toch voel ik een onderstroom. Het komt terug. Zoals de slinger van de klok terugslaat."

Onderzoek naar Utrechtse economie-opleiding

De Universiteit Utrecht moet op korte termijn onderzoeken of er een markt is voor een volledige Utrechtse economie-opleiding. Ook zal ze bekijken of de vier bestaande economie-varianten een gezamenlijke propedeuse kunnen krijgen. Die aanbeveling doet het Coördinerend Opleidingsbestuur Economie in een recent rapport aan het college van bestuur. De suggesties voor de uitbouw van het Utrechtse economie-aanbod volgen op een evaluatie van de vier bovenbouwopleidingen

in de faculteiten Letteren, Rechten, Ruimtelijke en Sociale Wetenschappen. Duidelijk is dat die programma's, die ruim vijf jaar geleden van start gingen, gezien de instroom van bijna tweehonderd studenten per jaar in een behoefte voorzien. Maar met name op het gebied van de onderlinge samenwerking is verbetering mogelijk. Ook ontbreekt het de Utrechtse economie als gevolg van de versnippering over vier faculteiten aan een herkenbaar gezicht. Om aan deze bezwaren tegemoet te komen

vroeg het college van bestuur het opleidingsbestuur vorig jaar om voorstellen te doen voor meer inhoudelijke en organisatorische samenwerking tussen de opleidingen. Op termijn zou dit moeten leiden tot een 'geprofileerde volledige economische opleiding aan de Universiteit Utrecht', aldus de opdracht. Uit het nu verschenen rapport blijkt dat het opleidingsbestuur weliswaar veel voor een dergelijke mogelijkheid voelt, maar niet te hard van stapel wil lopen. Een opleiding waarin economie de hoofdmoot vormt is op dit moment

nog een brug te ver, aldus het rapport, waarin wordt gepleit voor een subtiel en voorzichtig benadering.

Voornaamste reden voor deze terughoudendheid is dat nog onduidelijk is of er naast de economie-opleidingen in onder meer Amsterdam, Rotterdam en Tilburg in ons land nog wel behoefte is aan een nieuwe voltijdse variant. Tevens moet zeker zijn dat een nieuwe, volledige opleiding niet zal gaan concurreren met het bestaande Utrechtse aanbod en met soortgelijke initiatieven die in voorbereiding zijn in de sfeer van de gezondheidszorg en van wiskunde & informatica. (EH)

RUU wordt UU

De aanduiding 'ruu' in internetlokaties en e-mailadressen wordt volgend jaar vervangen door 'uu'. Vorige week gingen de systeembeheerders van faculteiten en diensten akkoord met het voorstel om de wijziging op 1 april 1998 door te voeren. Het 'ruu'-domein houdt overigens pas op 1 januari 2003 definitief op te bestaan. Het voorstel om de elektronische naamgeving te wijzigen is een laat gevolg van het feit dat de Rijksuniversiteit Utrecht vijf jaar geleden het voorvoegsel 'rijks' uit haar naam schraptte. Aanvankelijk was het de bedoeling om de domeinnaam meteen aan de nieuwe situatie aan te passen. Voorwaarde was echter dat de namen 'uu' en 'ruu' gedurende langere tijd naast elkaar konden worden gebruikt. Anders zou de Utrechtse universiteit voor veel relaties onvindbaar worden. Vooral voor abonnees op mailinglists en voor de enorme hoeveelheid 'links' naar universitaire www-pagina's zou een abrupte naamsverandering catastrofaal kunnen uitpakken, was de vrees. Toen duidelijk werd dat de beheerders van Internet een langdurig gebruik van twee namen niet toestonden, werd besloten om alles

bij het oude te laten, zeker omdat verschillende systeembeheerders grote problemen hadden met het extra werk dat de in hun visie onnodige verandering met zich mee zou brengen. Dat het college van bestuur nu toch heeft besloten tot de naamsverandering hangt samen met het feit dat de vorig jaar opgerichte Stichting Internet Domeinregistratie Nederland de bezwaren tegen het naast elkaar bestaan van verschillende namen heeft laten vallen. Ook de systeembeheerders hebben hun verzet opgegeven. Een voorstel om de in het elektronisch verkeer gebruikte afkortingen voortaan af te leiden van de Engelse namen van de onderdelen werd met name door de faculteit Letteren van de hand gewezen. Deze faculteit vreesde dat de domeinnaam 'arts' te veel associaties met de medische collega's zou oproepen. Om ongewenste associaties te vermijden zal voor studenten waarschijnlijk juist wél een nieuwe domeinnaam worden gecreëerd. De huidige domeinnaam 'stud' (dekhengst) zou bij Engeltalige relaties een verkeerde indruk kunnen wekken over de 'core-business' van de Utrechtse universiteit. (EH)

Genomineerde docenten

Op 9 januari 1998 organiseert de Universiteit Utrecht voor de zesde keer de conferentie 'Het Onderwijs Meester'. Op deze dag, getiteld 'het Utrechts Onderwijsgezicht' zullen studenten, docenten, bestuurders en andere belangstellenden van gedachte wisselen over wat het Utrechtse Onderwijs karakteriseert. Ook wordt er weer een 'Docent van het jaar' gekozen. De genomineerden zijn (v.l.n.r.) dr. ir. A. Cremers (voorgedragen door de biologenvereniging UBV), dr. E. Stronks (voorgedragen door de neerlandici van Awater), prof. dr. C. Andriess (voorgedragen door de Stichting OER-boek) en prof. dr. L. Jenneskens (voorgedragen door de scheikundestudentenvereniging Proton).

Bèta's gaan uitwaaiëren

De bèta-opleidingen van de Utrechtse universiteit gaan binnen enkele jaren wezenlijk veranderen. Studenten studeren dan méér themagericht en interdisciplinair. Dat staat in het in opdracht van de decanen van de bèta-faculteiten geschreven plan 'Bèta-waaier'. Bèta-opleidingen worden volgens het plan opgedeeld in drie fasen: een selecterende propedeuse, een verwijzende 'rangeerperiode' van twee jaar en een afstudeerfase van twee jaar. De laatste fase van elke opleiding wordt weer opgesplitst in een promotievariant en een 'maatschappij'-variant om studenten reeds tijdens de studie gelegenheid te geven zich te bekwaamen in hetzij onderzoek, hetzij een beleids- of bedrijfsfunctie. Voor beide varianten komen er toegespitste, verplichte stages. De roosters van alle opleidingen lopen parallel, zodat studenten gemakkelijk tussen de opleidingen kunnen switchen. Een student kiest niet zozeer voor een discipline (zoals natuurkunde of biologie), maar voor een thema (zoals mens en gezondheid, aarde en heelal, of landschap en milieu).

Het plan maakt deel uit van het zogeheten project 'Bèta-groei', waarmee de universiteit in 1995 is begonnen en dat volgend jaar afloopt. Bèta-groei beoogt het grote aandeel van twintig procent dat Utrecht heeft in de landelijke bèta-technische opleidingen vast te houden of zelfs uit te breiden. Dit mede tegen de maatschappelijke achtergrond van de stijgende behoefte aan bèta-opgeleiden enerzijds en de afnemende belangstelling onder scholieren voor een exacte studie anderzijds. Tot nog toe heeft het project Bèta-groei zich vooral beziggehouden met de instroom van studenten (via voorlichtingsdagen, een scriptiehandboek of het netwerk met scholen voor voortgezet onderwijs) én met de uitstroom van afgestudeerden (via bijvoorbeeld de Arbeidsmarktmonitor of de bedrijven-dagen). Met de Bèta-waaier hoopt de universiteit nu de aandacht te kunnen vestigen op de doorstroom van studenten, vanuit de veronderstelling dat groei bij exacte disciplines voor een belangrijk deel te halen valt uit een beperking van de studie-uitval. (AH)

Opleiding politietop van start

Twintig topmensen van de Nederlandse politie zijn in december gestart met de tweejarige leergang 'Politie Leiderschap' aan De Utrechtse School (DUS). Hoofddoel van de opleiding is een bijdrage te leveren aan de verdere professionalisering van de Nederlandse politie-organisatie. De politieopleiding – die in opdracht van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Justitie is ontwikkeld in nauwe samenwerking met de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur in Den Haag en de Universiteit Nijenrode – is de eerste grote opleiding die in het kader van De Utrechtse School van start gaat. Deelnemers aan de opleiding zijn politiemensen die minimaal vijf jaar ervaring hebben in een leidinggevende functie op het niveau van commissaris van politie. Ook dienen zij te beschikken over 'academische geschiktheid'. De deelnemers volgen een programma dat is

opgebouwd uit veertien modules op tal van maatschappelijke terreinen, zoals 'rechtsstaat en politie', 'crisismanagement' – met als onderdeel mediatraining –, 'economie en bedrijfsleven' en 'samenleving in beweging'. Het programma beslaat 1500 uur en bestaat naast de veertien modules, waarvoor de deelnemers telkens een week lang bij elkaar komen, uit twee stages van zes weken, waarvan één in het buitenland. Voor de opleiding, die 80.000 gulden per deelnemer gaat kosten en de titel executive master oplevert, zijn docenten aangezocht van verschillende universiteiten. Decaan van de opleiding wordt de Utrechtse hoogleraar juridische informatica prof. dr. A. Koers. De komende tijd zal elk jaar een nieuwe groep van start gaan. Het contract voor de groep van 1998 is inmiddels getekend. (EH)
Informatie: De Utrechtse School, (030) 2967879

Geneeskunde aangespoord tot vernieuwing

Wie zijn diploma Geneeskunde haalt, is medisch goed onderlegd. Maar of hij als arts plezierig en respectvol met zijn patiënten omgaat, is nog maar de vraag. Dat blijkt uit het half november verschenen visitatierapport over de kwaliteit van de acht Nederlandse geneeskunde-opleidingen. Utrecht scoort slecht, maar timmert hard aan de weg naar vernieuwing.

De faculteiten keken al enige tijd ongedurig uit naar het visitatierapport. Na afloop van hun bezoek aan de opleidingen eerder dit jaar spuiden de commissieleden in een mondelinge rapportage namelijk ongewoon harde kritiek. De toon in het definitieve rapport is milder. Toch liegen de oordelen er niet om: Utrecht, Leiden en Rotterdam worden als de zwakste

opleidingen aangewezen en krijgen bovendien het verwijt dat zij de aanbevelingen van de visitatie uit 1991 hebben genegeerd. Maar in feite schiet het wetenschappelijk niveau van alle geneeskunde-opleidingen te kort. Een voornaam punt van kritiek op vrijwel alle opleidingen is dat studenten te weinig worden geprikkeld om kritisch en onafhankelijk te denken. Ze moeten zelden zelf informatie opzoeken, selecteren en beoordelen. Ook is er kritiek op de laatste twee jaar van de opleiding, waarin studenten praktijkervaring opdoen tijdens hun co-assistentenschappen. Volgens de commissie staan deze 'co-schappen' te los van de eerste vier jaar van de studie, waardoor er een breuk bestaat tussen theorie en praktijk. Bovendien zijn ze een optelsom van losse, afzonderlijke onderdelen. Studenten moeten bij elk co-schap aan andere medisch-inhoudelijke eisen voldoen. De commissie wil dat studenten voortaan

regelmatig worden beoordeeld op hun persoonlijk functioneren. Wie zich niet goed ontwikkelt, zou ook tijdens zijn co-schappen nog een negatief, bindend studie-advies moeten krijgen. Als proef op de som, zo stelt de commissie voor, moet een student aan het eind van zijn opleiding minstens vier weken zelfstandig patiënten onderzoeken, behandelen en begeleiden. Groningen is de topper in deze visitatie. Studenten leren er kritisch en onafhankelijk denken, zelfstandig werken en krijgen het besef mee dat een goede arts meer is dan een vat vol medische kennis. Ook Nijmegen en Maastricht doen het goed en gaan met hun tijd mee. Leiden, Rotterdam en Utrecht kunnen volgens de commissie veel verbeteren aan de 'studeerbaarheid' en de uitdagendheid van hun programma's. In Utrecht is het onderwijs ouderwets en theoretisch met weinig aandacht voor praktische vaardigheden. De pro-

pedeuse, de overige drie jaar en de co-schappen sluiten niet goed op elkaar aan. Ook krijgen de onderwijsfaciliteiten een onvoldoende. Men doet weinig met computers. Co-assistenten worden uit nood vaak op de kamer van arts-assistenten gepropt. Overigens is dit oordeel al voor een deel achterhaald. Na de mondelinge rapportage in februari heeft de faculteit de hand in eigen boezem gestoken en is gestart met een omvangrijke vernieuwingsoperatie die moet leiden tot een compleet aan de eisen van de tijd aangepast curriculum dat in blokken zal worden gegeven. In dat curriculum komt vanaf het begin van de studie veel nadruk te liggen op onderwijs aan de hand van concrete ziektebeelden. Ook zullen studenten veel vroeger in de studie in contact komen met patiënten. Op korte termijn zal een skills-lab worden ingericht, waar studenten praktische vaardigheden kunnen oefenen. (U-blad)

AZU en medische faculteit onder één bestuur

Het Academisch Ziekenhuis en de medische faculteit gaan vanaf volgend jaar verregaand samenwerken. Onder de naam Universitair Medisch Cluster Utrecht (UMCU) krijgen de twee organisaties niet alleen één bestuur, maar op termijn ook een gezamenlijke beheersorganisatie. Het nieuwe bestuur staat vanaf 1 januari 1998 onder leiding van drs. G. Cerfontaine, voorzitter van de raad van Bestuur van het AZU.

Met het al eerder aangekondigde samengaan van de twee besturen zetten faculteit en ziekenhuis een forse stap op weg naar het geleidelijk in elkaar schuiven van de twee organisaties. Zowel ten aanzien van onderwijs en onderzoek als op het gebied van de patiëntenzorg zal er in de toekomst sprake zijn van één gezamenlijke bedrijfsvoering. De ondersteunende diensten en de ambtelijke afdelingen kunnen samensmelten tot één centrale beheersorganisatie. Een belangrijke reden voor deze ingrijpende operatie is de toenemende financiële krapte

in zowel de gezondheidszorg als het hoger onderwijs. Volgens een dit najaar gepubliceerde toekomstvisie dreigt het geldgebrek van de twee partners in toenemende mate te leiden tot conflicterende belangen. In het recente verleden hebben ziekenhuis en faculteit enkele malen fors met elkaar in de clinch gelegen, onder meer over door de faculteit af te stoten leerstoelen. Het samengaan van de twee organisaties moet zulke conflicten in de toekomst voorkomen en zal naar verwachting leiden tot maximale benutting van de mogelijkheden voor synergie, aldus de hoopvolle tekst van de toekomstvisie.

Van volledige integratie, zoals in het geval van de Amsterdamse faculteit en het AMC, zal in Utrecht geen sprake zijn, zo stellen de twee partners met nadruk

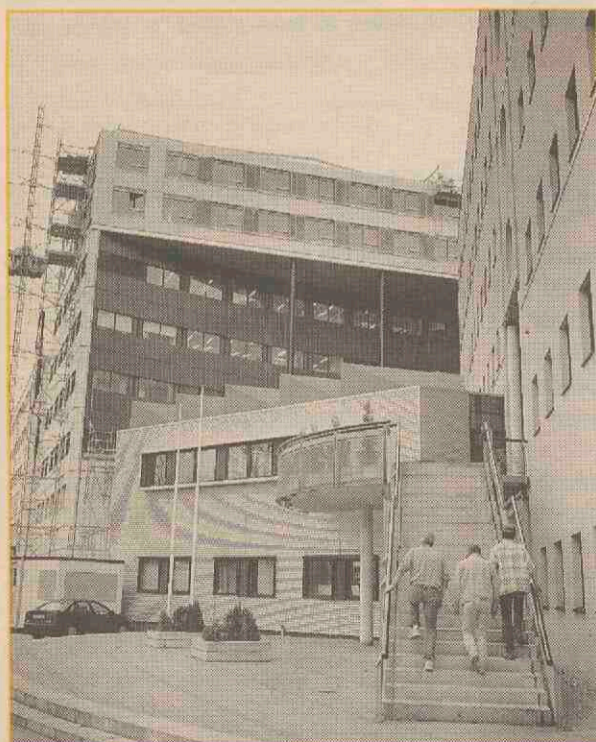
Ethiek in kaart gebracht

Het Centrum voor Bio-ethiek en Gezondheidsrecht (CBG) en het Centrum voor Management en Communicatie Onderzoek (CMCO) hebben samen een methode ontwikkeld om het normen- en waardenpatroon van organisaties in kaart te brengen. Deze 'Value Performance Scan' komt voort uit een groeiende behoefte van organisaties om ethisch verantwoord te opereren.

Bedrijven krijgen steeds meer te maken met een kritisch publiek van consumenten, media en belangengroeperingen die eisen stellen aan de normen en waarden die het bedrijf hanteert. Toen Heineken zich in Birma wilde vestigen kwam er een storm van protest. Er is aandacht gekomen voor kinderarbeid bij de productie van kleding en Solvay Duphar is hard op de vingers getikt toen ze de Vogelmeerpolder vergiftigd bleek te hebben. Bedrijven voelen zich meer dan vroeger geroepen om ethisch verantwoord te werk te gaan. Dat concludeerden het CBG en CMCO uit het feit dat ze beiden verschillende keren benaderd zijn door organisaties die ondersteuning vroegen bij de opzet van 'maatschappelijk verantwoorde' strategieprojecten.

aantreedt, zal bestaan uit drie bestuursleden van AZU-kant en drie facultaire leden. Decaan prof. dr. W. Gispen wordt vice-voorzitter van het bestuur, dat onder leiding staat van AZU-topman Cerfontaine. Het nieuwe bestuur zal zich op de nieuwe zevende verdieping van het Stratenum vestigen. (EH)

Het Centrum voor Bio-ethiek en de communicatie-onderzoekers hebben nu hun krachten gebundeld en samen de Value Performance Scan ontwikkeld. Met behulp van dit instrument wordt allereerst het waardenpatroon van de organisatie in beeld gebracht. Vervolgens wordt een analyse gemaakt van de verwachtingen die de omgeving van de organisatie heeft. De derde stap is om vast te stellen welke normen en waarden het bedrijf eigenlijk wil hanteren en tenslotte doen de adviseurs aanbevelingen over gewenste interventies en een passende communicatiestrategie. Volgens Babs van den Berg van het CBG kunnen het feitelijke waardenpatroon en het gewenste waardenpatroon sterk van elkaar verschillen. "In de gezondheidszorg zie je bijvoorbeeld dat mensen zeggen dat het welzijn van de patiënt centraal staat. In de praktijk blijkt echter dat ze collegialiteit veel en veel belangrijker vinden." Of de methode gretig aftrek zal vinden moet nog blijken. Van den Berg is een beetje bang dat het vooral de ideële organisaties zijn die er belangstelling voor hebben. "En die hebben het eigenlijk niet zo nodig." Ze hoopt dat de Scan gauw getest kan worden. Daarna kunnen organisaties er, tegen betaling van ongeveer dertigduizend gulden, gebruik van maken. (AvD)

Het bestuur van het Universitair Medisch Cluster Utrecht zal zich voorlopig vestigen op de nieuwe zevende verdieping van faculteitsgebouw het Stratenum.

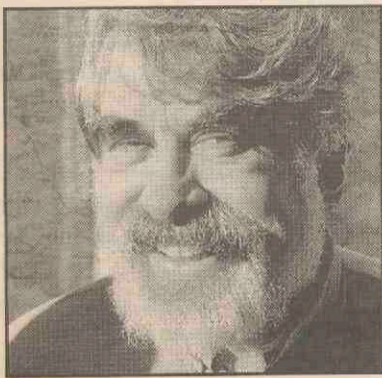
Duits is een vak van uitersten

'Alleen wie echt wil, wordt nog leraar'

De opinie

Een wetenschapper spreekt zich kritisch uit

Naam: prof. dr. Wolfgang Herrlitz (54)
Functie: hoogleraar Duitse Taalkunde aan de Utrechtse letterenfakulteit en directeur van het Expertisecentrum Duits

Vroeger, weet prof. dr. Wolfgang Herrlitz, stroomde negentig procent van zijn studenten door naar het onderwijs. Met de invoering van de tweefasestructuur luidde echter de boodschap: zorg dat de studenten ook iets anders kunnen kiezen, anders zitten we straks met een gigantisch overschot aan leraren. Dat pakte wel even heel anders uit.

LEO MUDDÉ

'Tekort aan leraren te verwachten'. 'Bijna niemand wil nog leraar worden'. 'Ritzen bestrijdt lerarentekort met academici'. Dit zijn enkele recente krantenkoppen. Het leraarschap is een stuk minder populair dan vroeger, en dat moet veranderen – vindt onderwijsminister Jo Ritzen. Om het dreigend tekort aan docenten in basis- en middelbaar onderwijs op te vangen moeten werkloze academici daarom binnen enkele maanden worden omgeschoold tot leraar, zo luidde een van zijn plannen. Maar leraar worden, dat doe je niet in een achternamiddag.

Neem nu Duits. Dat is een vak van uitersten. Enerzijds zijn er de parels van de wereldliteratuur: het Duits van Goethe, Schiller, Heine. Maar wie herinnert zich anderzijds niet de valkuilen van de naamvallen, de geniepige vertaling van woorden als manchmal en der Zug, en wat was ook alweer het verschil tussen der Tor en das Tor? De parels leggen het nu af tegen de valkuilen, want Duits is steeds minder in de gratie bij leerlingen van havo en vwo. Met Engels kom je overal, lijken ze te denken. Er zou dus, volgens de wetten der logica, een overschot aan leraren Duits moeten zijn. Maar niets is minder waar. Duits scoort samen met natuur- en scheikunde, economie en geschiedenis hoog in de categorie

'vakken met dreigend docententekort'. Rond 2004 gaan hele cohorten leraren met pensioen en zij zullen niet worden vervangen, domweg omdat er nu onvoldoende studenten zijn.

Duitslandplan

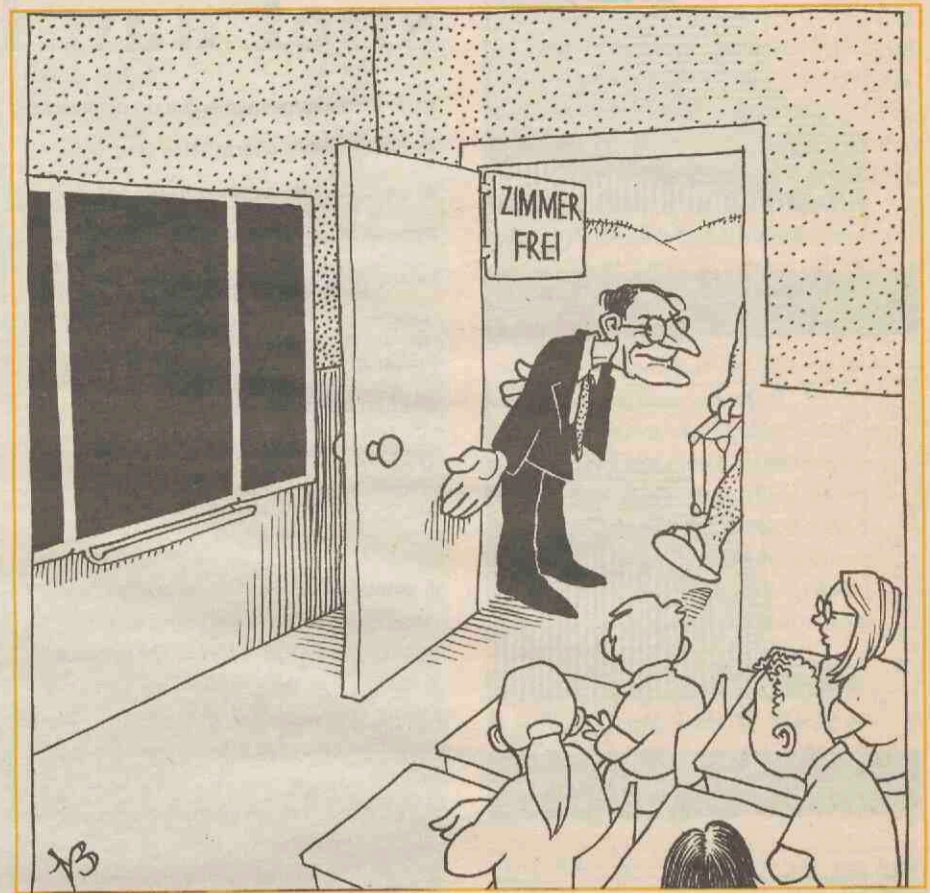
Ritzen zoekt de oplossing onder andere in het buitenland. Wat ligt meer voor de hand dan Duitse academici, die in eigen land worden geconfronteerd met een werkloosheid die vele malen hoger ligt dan bij ons, hierheen te halen? Maar zo simpel is het niet, legt prof. dr. Wolfgang Herrlitz uit. Hij is hoogleraar Duitse Taalkunde aan de Utrechtse letterenfakulteit en directeur van het Expertisecentrum Duits. Dat centrum is in 1996 door de regering ingesteld als onderdeel van het 'Duitslandplan'; de stimulering van het Duits in het Nederlands onderwijs alsmede van de lerarenopleidingen Duits zijn enkele van zijn belangrijkste taken.

Als we de krantenkoppen moeten geloven heeft het lerarentekort dramatische vormen aangenomen.

Herrlitz: "We moeten dat voorzichtig interpreteren. Ja, het is zo dat steeds minder studenten Duits kiezen voor het onderwijs. Maar we zien gelijktijdig dat veel leraren met vervroegd pensioen zijn gegaan, of arbeidsongeschikt zijn verklaard, of door fusies en schaalvergroting in het voortgezet onderwijs op wachtgeld zijn gezet. Er is dus een verborgen reserve aanwezig, waarvan moeilijk is in te schatten hoe groot ze is en hoe groot de bereidheid van die mensen is om terug te keren in het onderwijs. Dat geldt overigens niet alleen voor Duits." Herrlitz: "In Utrecht hebben we geprobeerd op het lange tijd dreigende overschot in te spelen door nieuwe specialismen in te voeren, beroepsgericht te werken. Van onze afgestudeerden is nu na één jaar tien tot vijftien procent werkloos. Ruim tachtig procent heeft werk, van wie ongeveer de helft in het onderwijs. De andere helft komt terecht bij grote organisaties of het bedrijfsleven. Studenten Duits hebben tegenwoordig dus meerdere beroepsperspectieven doordat de studie inhoudelijk is veranderd: door stages, bijvakcombinaties, dat soort zaken. Daarbij komt de geringe financiële aantrekkelijkheid van het leraarschap. Alleen de mensen die écht willen, kiezen nog voor het onderwijs."

Roeping

Ze zijn er dus nog wel, jonge mensen die het onderwijs als roeping zien. Die niet opzien tegen het jaar in, jaar uit werken voor een klas met onhandelbare pubers, voor een modaal salaris. "Het is ook een mooi beroep", zegt Herrlitz enthousiast. "Ik vind onderwijs geven zelf ook een van de leukste kanten van mijn werk. De term 'hoogleraar' bevat me daarom goed; in het Duits kent men alleen der Professor, daar wordt de hoogleraar geassocieerd met een 'geleerde' in plaats van met een gewone lesboer. Het complexe en daarmee ook het aantrekkelijke van het vak is dat het zo veel verschillende aspecten heeft: vorming, sociaal werk, criminaliteitsbestrijding.

Tekening: Niels Bongers

Dat alles in combinatie met een inhoudelijk spannend vak – ja, dat is een zeer grote aantrekkelijkheid voor mensen die het aankunnen. Een leraar is goed te vergelijken met een ambtenaar van de burgerlijke stand die niet alleen formeel mensen trouwt, maar er ook nog eens voor zorgt dat het huwelijk in stand blijft. Je bent als docent betrokken bij iemands hele toekomst."

Herrlitz is niet zondermeer geporteerd van Ritzen's idee om Duitsers naar Nederland te halen om hier les te geven. Daar zitten veel haken en ogen aan. "Ik ben daar voorzichtig positief over, maar wel onder voorwaarden. Openstelling van nationale grenzen, ook wat betreft leraren, is een goede zaak. In z'n algemeenheid ben ik voor een internationale mobiliteit. Maar tegelijk constateer ik echter flinke problemen.

"Binnen drie maanden leraar worden lijkt me erg extreem. Je moet goed voor ogen hebben aan welke afgestudeerde je denkt. Zo zijn er de mensen die Duits hebben gestudeerd aan de universiteit in Duitsland, aangevuld met een tweejarige lerarenopleiding. Hun probleem is dat ze Duits als moedertaal onderwijzen. Ze kunnen het Duits dus niet als vreemde taal onderwijzen, temeer omdat ze het Nederlandse onderwijssysteem niet kennen. Dan zijn er de Duitsers die wel hebben geleerd les te geven in een vreemde taal – Engels, Frans of Nederlands –, maar zij hebben weer geen ervaring met Duits als vreemde taal. Ook zijn er academici die Duits als vreemde taal hebben gestudeerd, maar geen onderwijsbevoegdheid hebben. Het is dus allemaal niet zo eenvoudig en eenduidig als de minister het voorspiegelt."

Voor Herrlitz is er maar één conclusie mogelijk:

als ad-hoc maatregel is Ritzen's plan uitvoerbaar, mits gericht op de juiste mensen. Iedere buitenlander die hier instroomt moet een aanvullende opleiding krijgen, die moet zijn gesplitst in een school- en een opleidingsdeel om ook kennis te maken met het Nederlandse onderwijssysteem. "We moeten hiermee gaan experimenteren. Nog beter zou het zijn wanneer niet de afgestudeerde academici naar Nederland kwamen, maar de Duitse studenten. Die dan vervolgens in Nederland kunnen blijven, zoals ik hier destijds ook ben gebleven."

Is dat goed bevallen? Als Duitser heb je het in Nederland toch niet gemakkelijk?

"Ik heb in negentien jaar nooit negatieve reacties gehad. Kijk, je hebt twee soorten Duitsers: de ene ervaart de maatschappelijke discussie over de Duits-Nederlandse relatie als een persoonlijk probleem; de andere heeft daar geen last van. Ik hoor bij de laatste. Natuurlijk word ik soms met gevoeligheden geconfronteerd. Mijn jongste zoon is acht jaar en zit in groep 5 van de basisschool. Daar werd onlangs uitgebreid gesproken over de Tweede Wereldoorlog en een klasgenootje zei toen: 'Tobias is ook een Duitser'. Dat soort reacties, daar moet je altijd op rekenen. Mij overkomt het ook dat een gesprekspartner zegt: 'Ik reken het jou niet aan hoor, maar in de oorlog ...' Je kunt van dergelijke confrontaties met het verleden een probleem maken, ik zie ze liever als een verrijking die ik niet had willen missen. Het zijn fascinerende illustraties van de unieke denkstructuur in de Nederlandse samenleving. Niet afwijzend, niet vijandig. Maar Duitsland en de Duitsers vormen hier nog steeds een bijzonder probleem dat veel aandacht behoeft."

Stof tot nadenken

‘Je moet als filosoof de cultuur bedienen’

Vakgenoten

Docent en afgestudeerde over elkaar,
de opleiding en de arbeidsmarkt

Willem van Reijen (1938) is als hoogleraar sociale en politieke filosofie verbonden aan de faculteiten Wijsbegeerte en Sociale Wetenschappen. Zijn voormalige student Wil Arts (1950) is docent aan de hbo-theologieopleiding in Diemen. Filosofie behoort volgens beiden tot de ‘nutteloze’, maar niet zinloze vakken.

Willem van Reijen

Zijn kleine kamertje in het Bestuursgebouw van de universiteit is volgepakt met boeken en wandversieringen. Een allegorische prent van het smalle en het brede pad, dat leidt naar respectievelijk hemelse gelukzaligheid of naar verdorvenheid en verval. Zo'n tweedeling komt vaker terug in het gesprek. Filosofie blijkt in hoge mate te gaan over tegenstellingen: tussen goed en kwaad, mooi en lelijk, pluriformiteit en individualiteit, zekerheid en onzekerheid, Franse en Duitse denkers...

“Het gekke van filosofie is dat iedereen denkt te weten waar het over gaat”, meent Van Reijen. “Als het vak tijdens verjaardagen ter sprake komt hoor ik de gasten al zeggen: ‘Oh filosofie, daar doe ik óók aan’. Van de voorstelling die beginnende studenten bij de discipline hebben, blijft in de praktijk van de studie weinig over: filosofie is toch iets heel anders dan ze dachten. Een filosofische praxis in strikte zin bestaat niet. Een filosoof is primair een onderzoeker; iemand die teksten leest, ze tracht te begrijpen, de context erbij betreft.”

‘Nuttig’ is dat niet direct, en in het koude en van ‘efficiency’ doordrongen kikkerlandje dat Nederland is heeft de filosofie daar tot op zekere hoogte last van. Waar de Duitse en Franse filosofen zich geweldig druk kunnen maken over de tegenstelling rationaliteit – irrationaliteit, is de Nederlandse reactie op dat debat al gauw: ‘Wind je toch niet zo op’.

Maar dat werken met teksten is wél uitermate zinnig, meent de hoogleraar. “In mijn vak gaat het toch óók over sociale vaardigheden, of over het vermogen om te begrijpen hoe anderen denken en voelen. Kennis op dit gebied dient niet de verbetering van persoonlijkheidsstests of de verhoging van de arbeidsproductiviteit, maar geeft wél inzicht in de betekenis van wederzijds respect en van concepten als vrijheid en rechtvaardigheid. Dat is niet zozeer kost voor twintigjarigen, alswel kost die je je hele leven en uitgerkend

Wil Arts en Willem van Reijen: vakgenoten in de filosofie.

op wat latere leeftijd tot je zou kunnen nemen. Als een soort ‘éducation permanente’. In die zin blijft het vak stof tot nadenken bieden. Je moet als filosoof de cultuur bedienen.”

“Wil Arts is iemand die dat kan, vind ik. Als een van haar opvallendste eigenschappen herinner ik mij dat ze vriendelijk, maar ook zeer beslist verder vraagt als ze iets onduidelijk vindt. Daarnaast was en is ze zeer geïnteresseerd in alle mogelijke dwarsverbanden, vooral wat filosofie en beeldende kunst betreft. Met haar grote culturele competentie én haar bijbelkennis zorgt ze, bij mij althans, voor steeds weer verrassende visies op de centrale thema's in onze geschiedenis. We zien elkaar zelden, maar als ik beeldmateriaal zoek of Wil iets specifiek wil vragen, is het contact er snel.”

Wil Arts

“Neem nou de pluriforme samenleving”, vult Wil Arts aan. “Dat is toch een heel concreet onderwerp. Het gaat om vragen als: hoe ga je met alloctonen om, welke eisen stel je aan de inburgering, wat moeten buitenlanders weten van de Nederlandse cultuur om deel te nemen aan deze samenleving? Om op die vragen antwoord te krijgen moet je óók de discussie durven aangaan over wat nou zo typisch Nederlands is – méér dan louter hagelslagkunde. Heeft Nederland nog wel een eigen identiteit, is die wel wenselijk, is het niet veel beter om de gefragmenteerdheid van onze samenleving te accepteren...? Dat zijn in hoge mate vragen met praktische consequenties. Sociale en politieke filosofie kan discussies over deze onderwerpen, en daarmee ook persoonlijke

(voor-)oordelen, helpen verhelderen.” Wil heeft met name bij Van Reijen geleerd om over die vragen na te denken. “Ik ben mijn studie begonnen in Groningen. Daar heerste toen nog de geest van de jaren zeventig, van de kritische filosofie die permanent op zoek was naar de loszittende steentjes die een wijsgerig bouwwerk konden doen instorten. De kritische filosofie – en met name het historisch-materialisme – kende een groot engagement, maar alles wat er niet in paste of niet rationeel was (in de klassieke betekenis van het woord) werd verketterd. “Toen ik overstapte naar Utrecht heb ik echt een gevecht met mezelf moeten leveren. Hoe los te komen van dat loutere bekritisieren en open te staan voor bijvoorbeeld het Franse denken van mensen als Derrida of Lyotard, die juist aandacht schenken aan de rol van het niet-rationele. Van Reijen was de man die

Ons vak gaat óók over sociale vaardigheden

reeds in die jaren het debat in Nederland op gang bracht tussen het van beargumenteren doortrokken modernisme en het meer op sensibeleit georiënteerde post-modernisme. Hij betrok zijn studenten in dat debat. Je hoeft van hem niet een zomer lang te worstelen met Kant, maar je kon een mening formuleren over zaken ‘die ertoe doen’.”

In haar huidige werk aan de Hogeschool Holland heeft ze veel profijt van die aanpak waarin je eigen keuzes kunt maken. “Ik kreeg in Diemen de opdracht een soort seculiere variant te ontwikkelen binnen de afdeling theologie, een vrije studierichting waarin de relatie kunst, religie en wijsbegeerte centraal staat. Het ging dus om andere zingevingsbronnen dan de louter religieuze. Op een gegeven moment is die vrije studierichting geïntegreerd in het hoofd-programma. Wat steeds duidelijker wordt is dat het erom gaat dat studenten leren leren, dat ze hun eigen vraagstelling en leerroute ontwikkelen, juist met het oog op de latere beroepspraktijk.

“Dat heb ik van mijn opleiding geleerd: filosofie heeft te maken met persoonlijke vorming. Je moet óók leren omgaan met je eigen fouten en successen. Je moet een zoekhouding aanleren. Als filosoof ben je primair probleemgenererend bezig, niet probleem-oplossend.”

Armand Heijnen

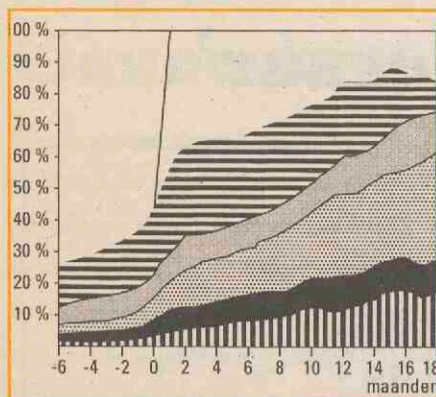
Faculteit Wijsbegeerte
(peildatum januari 1997)

studenten	410
afgestudeerden	39
medewerkers	50
van wie 34 wetenschappelijk	
promoties 1996	4
budget	fl. 6.4 miljoen

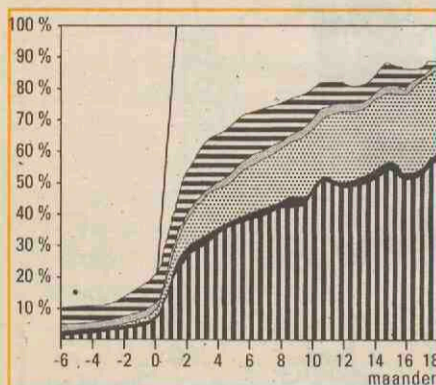

Arbeidsmarktperspectieven beter dan gedacht

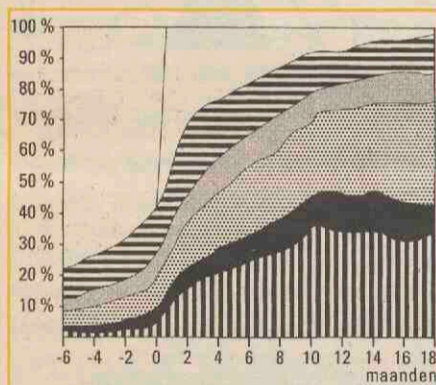
Utrechtse academici snel aan het werk

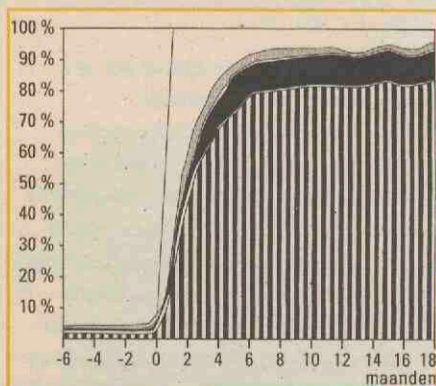
Afgestudeerden met een alfa-opleiding.

Afgestudeerden met een bèta-opleiding.

Afgestudeerden met een gamma-opleiding.

Afgestudeerden met een medische opleiding.

Bovenstaande grafieken laten zien na hoeveel maanden en op welk niveau afgestudeerden een baan vinden.

Waar komen afgestudeerden uit de diverse studierichtingen terecht? Hoe lang zijn ze werkloos? Hoeveel verdienen ze?

Deze en andere vragen worden steeds belangrijker nu de studentenaantallen teruglopen en scholieren al dan niet in opdracht van hun ouders willen weten wat hun beroepsperspectieven zijn na een universitaire opleiding.

ALETTE VAN DOGGENAAR * U-BLAD

In oktober verscheen een rapport dat veel vragen over de arbeidsmarktperspectieven van Utrechtse afgestudeerden beantwoordt. Wat betreft de werkloosheid blijkt de situatie minder somber dan wel eens wordt verondersteld. Eén jaar na afstuderen heeft bijna 90 procent werk. En zo'n 77 procent van de werkenden heeft een functie op hbo/wo-niveau. Acht maanden na afstuderen is men gemiddeld iets langer dan één maand werkloos geweest.

Dit goede resultaat behoeft en krijgt de nodige nuancering in de rest van het rapport. Er zijn nogal wat verschillen tussen de diverse clusters van opleidingen. Grofweg gezegd hebben afgestudeerden uit het medische cluster de beste vooruitzichten, terwijl de alfa's veel moeilijker werk op niveau vinden. Bèta's en gamma's zitten daar ergens tussenin. Uiteraard zijn er ook per opleiding weer verschillen. Zo springen muziekwetenschappen, theaterwetenschappen en kunstgeschiedenis er in negatieve zin uit met een werkloosheidspercentage van 19 procent op het moment van enquêteren.

Een algemene conclusie van het onderzoek is dat de arbeidsmarkt academici vooral waardeert omdat ze gestudeerd hebben. De opleidingsrichting is vaak minder belangrijk. Voor nog maar 37 procent van de banen op hbo/wo-niveau geldt dat deze precies aansluiten bij de gevolde opleidingen. Voor 40 procent was de eigen opleiding of een verwante opleiding vereist en in 24 procent van de gevallen werden helemaal geen eisen gesteld aan de opleidingsrichting.

Arbeidsmarktmonitor

Het rapport is de neerslag van een eerste enquêteronde in een universiteitsbrede 'arbeidsmarktmonitor'. Die werd uitgevoerd door het onderzoeksbureau STOGO in samenwerking met de faculteit Sociale Wetenschappen. Met dit onderzoek wil de universiteit tegemoetkomen aan de groeiende vraag om informatie waarop studenten en scholieren hun keuzes kunnen afstemmen. De enquête geeft ook weer wat afgestudeerden vinden van hun opleiding. Die informatie wordt ingezet bij de vernieuwing van het onderwijsprogramma.

Alle afgestudeerden uit de periode 1 september 1995 tot 31 augustus 1996 werden telefonisch benaderd. Het is de bedoeling dat dezelfde groep alumni in 1999 opnieuw ondervraagd wordt over het verdere verloop van de carrière en de eventuele behoefte aan nascholing.

Er blijken vooral grote verschillen te bestaan in het niveau van de banen. Het percentage werkenden ligt twee maanden na afstuderen al op 75. Slechts 53 procent heeft echter een baan op minstens hbo-niveau. Bèta's zoeken gemiddeld iets langer, terwijl alfa's er langer over doen om een baan op minimaal hbo-niveau te vinden. Een kwart van de ondervraagde alfa's heeft op het moment van de monitor zelfs een functie op niet meer dan havo/mbo-niveau. Aan de andere kant van het spectrum bevinden zich de medici die bijna allemaal direct na afstuderen een baan op academisch niveau bemachtigen.

Wie veel geld wil verdienen kan beter niet

in vaste dienst, heeft 14 procent uitzicht op een vaste baan en is 35 procent in tijdelijke dienst.

Vrouwen

De ondervraagde alumni hebben zich ook uitgesproken over de opleiding. De meesten geven aan met veel plezier te hebben gestudeerd. Ongeveer 60 procent van de ondervraagden vindt dat de opleidingen tekort schieten als het gaat om het aanleren van sociale vaardigheden en mondelinge uitdringsvaardigheden.

Saillant detail in het hele onderzoek: 66 procent van de respondenten is vrouw, iets hoger dan het percentage afgestudeerden in de betreffende periode (55 à 60 procent).

Alumni worden in 1999 opnieuw ondervraagd

Prof. dr. J.E.J.M. van Himbergen

van de faculteit Natuur- en Sterrenkunde is door de resultaten van de arbeidsmarktmonitor bevestigd in wat hij al wist: "Bèta's komen goed terecht en bestrijken ook een breed gebied van de arbeidsmarkt. Lang niet iedereen wordt uiteindelijk onderzoeker en het is goed dat dat nu ook duidelijk is voor aankomende studenten." Om die breedte nog meer te stimuleren krijgen studenten die dat willen in de toekomst de mogelijkheid om 'uit te waaiëren' en hun blik te verruimen. Dat kan door een deel van de opleiding bij een andere faculteit te volgen. "Maar ook door een externe stage te doen", aldus Van Himbergen. "Daarnaast zijn er bijvoorbeeld plannen voor een educatieve variant van de bètastudie."

Mw. C.M. de Bruijn-de Jong

is belast met het alumnibeleid bij Sociale Wetenschappen. Ze ziet mogelijkheden genoeg voor nuttig gebruik van gegevens uit het arbeidsmarktonderzoek. Zo heeft men bij Sociale Wetenschappen een Alumni Informatie Systeem opgezet waardoor het voor opleidingen mogelijk is de eigen afgestudeerden te benaderen voor bepaalde activiteiten. "Tot nog toe zijn het vooral studenten geweest die iets met het AIS doen", vertelt De Bruijn, "bijvoorbeeld bij het organiseren van bedrijvendagen waar alumni worden uitgenodigd om te vertellen over hun werk." Maar er zijn meer mogelijkheden. "Zoals het opzetten van discussiegroepen rond bepaalde werkvelden met docenten, studenten en alumni. En eventueel zelfs een inhoudelijke aanpassing van de studie als die niet naar verwachting blijkt aan te sluiten op de arbeidsmarkt."

Of dit gegeven de arbeidsmarktperspectieven op enigerlei wijze vertekent, wordt in het onderzoek niet uitgewerkt. Volgens Yvonne Kops, vanuit Sociale Wetenschappen betrokken bij het onderzoek, kan dat zeker op de lange duur een interessante vraag zijn. Uit gegevens over de gamma-richtingen blijkt dat vrouwen geneigd zijn om hoe dan ook in te stappen op de arbeidsmarkt, al is het maar via een uitzendbureau. Mannen wachten vaak langer op een passender baan. Dit kan de gemiddelde zoektijd en het niveau van de banen beïnvloeden.

De respons op de enquête was zeer hoog. Alleen bij geofysica (33 procent), geochemie (28 procent), meteorologie en oceanografie (27 procent), wiskunde (25 procent) en milieukunde (25 procent) was het percentage niet-bereikte afgestudeerden aan de hoge kant.

voor een alfastudie kiezen. Zestig procent van de werkende alfa's verdient minder dan 2500 gulden bruto per maand; 77 procent van de medici verdient tussen 3500 en de 5500 gulden bruto per maand. Ruim 36 procent van de bèta's verdient ten tijde van de monitor ook niet meer dan tussen de 1500 en 2500 gulden bruto, maar dat komt omdat er binnen de exacte vakken relatief veel afgestudeerden aio of oio worden.

Voor alfa's (51 procent) en gamma's (63 procent) werken vaak in deeltijd. Van de ondervraagden met een baan is 45 procent

Alumnivereniging nieuwe stijl zoekt leden

'Iedereen heeft er profijt van'

"Afgestudeerden zijn van levensbelang voor de universiteit", stelt mr. J.J. Stael, aftredend voorzitter van het Universiteitsfonds. Stael heeft de afgelopen jaren samen met collegevoorzitter drs. J. Veldhuis de banden tussen de universiteit en het Universiteitsfonds stevig aangehaald. Hij kijkt terug op een geslaagde operatie.

VAN DE REDACTIE

Een grote, universiteitsbrede alumnivereniging. Dat wilde het college van bestuur van de Universiteit Utrecht. En daarvoor heeft het samenwerking gezocht met de Vereniging Utrechts Universiteitsfonds, die met haar 4300 leden en universiteitsbrede karakter de natuurlijke partner is om dat doel te bereiken. Maar dan moest er wel het een en ander gebeuren: aan de vereniging, aan het aantal leden en aan de inhoud van de relatie met de universiteit.

Stael steekt een sigaret op en grinnikt vrolijk. "Het was een mooie tijd om voorzitter te zijn", zegt hij. "Een goede band met je afgestudeerden wordt nu weer door iedereen belangrijk gevonden. Dat is wel eens anders geweest, maar daar heb ik geen last van

gehad. Eigenlijk hebben Veldhuis en ik van het begin af aan gewerkt met hetzelfde doel: alumni zijn belangrijk voor iedereen, voor de vereniging, voor de vakgroep, voor de faculteit en voor de universiteit."

Alumnibeleid is niet van één club of organisatie, maar hoort thuis op alle niveaus, meent Stael. "Wat wij moeten doen is dat mogelijk maken. De universiteit heeft een enorme investering gedaan met een centraal adresbestand en het blad *Illustrer*. Wij gaan nu samen investeren in een nauwere band met onze alumni door ze uit te nodigen lid te worden van onze vereniging, en daar ook iets tegenover te stellen."

Bijzondere leerstoelen

De universiteit heeft de afgelopen jaren inderdaad niet stilgezeten. Zo is het periodiek *Illustrer* in het leven geroepen, en heeft de universiteit samen met het Universiteitsfonds, de faculteiten en de verenigingen gewerkt aan het opzetten van een goed beheerd adresbestand. De universiteit heeft inmiddels 65.000 van de in totaal 100.000 afgestudeerden getraceerd.

De Vereniging Utrechts Universiteitsfonds is goed bekend bij faculteiten en studentenverenigingen. Als insteller van Bijzondere Leerstoelen draagt het U-Fonds bij aan een verrijking van het curriculum. De aanstelling

van Maarten van Rossem als bijzonder hoogleraar is daar slechts één voorbeeld van. Recent is ook de leerstoel 'Godsdienstonderwijs in een multiculturele omgeving', door het fonds nuttig geacht nu de Nederlandse samenleving in recordtempo verschillende culturen en godsdiensten moet integreren. Als begunstiger van de universitaire gemeenschap subsidieert het fonds ook studentenactiviteiten. Zo kon vierdejaars studente geologie Kike Beintema als enige Nederlandse deelnemer mee op reis met een expeditie naar Antarctica. Het U-Fonds kan dit doen, omdat de leden dat mogelijk maken met hun contributies aan de vereniging. En dat aspect, het verenigingskarakter, zal meer gestalte moeten krijgen, zo menen universiteit en vereniging. Dat dat kan, bewijzen de huidige leden regelmatig. De inzamelingsactie voor de vleugel in het Cultureel Centrum Parnassus, de restauratie van de Bleulandkast, en het trouwe bezoek aan de jaarlijkse Universiteitsdag, zijn voorbeelden van de verbondenheid met hun universiteit die een groeiende kern alumni keer op keer in beweging brengt.

Klankbord

Stael: "De afgestudeerden zijn net zozeer deel van de universitaire gemeenschap als studenten en medewerkers. Eigenlijk vormen ze het belangrijkste maatschappelijke klankbord voor de universiteit. Zij kennen uit eigen ervaring de universiteit en de samenleving waarin ze nu werken. Zij weten hoe er over ons gedacht wordt. Zij weten of hun opleiding toereikend was voor het werk dat ze nu doen. Zij zijn van vitaal belang voor de evaluatie van ons onderwijs en onderzoek." "Ook komen alumni vaak terecht op cruciale functies in de samenleving. Wij willen graag dat zij een juiste indruk hebben van onze universiteit. Dat betekent dat wij moeten bouwen aan een goede relatie. Die begint al bij de eerstejaars studenten. Wij leggen de nadruk op een goede relatie met onze studenten. Pas dan mag je verwachten dat je ze als alumni kunt vasthouden." Niet alleen vóór studenten, maar met name ook dóór studenten wil de vereniging beter verweven raken in het universitaire leven. Studenten worden actief met het organiseren van activiteiten die variëren van een feestelijke begeleiding van aantredende bijzonder hoogleraren tot het behulpzaam zijn bij het aanvragen van subsidies. En alles wat daartussen ligt.

Faciliteiten

"Het zou mooi zijn", zegt Stael, "als alle alumni op een of andere manier na hun studie verbonden blijven met hun universiteit. Het lidmaatschap van de universiteitsbrede alumnivereniging Universiteitsfonds past natuurlijk prachtig in dat streven. Bovendien is het een aardige manier om iets te doen voor de generatie studenten die na jou komt. Je draagt als afgestudeerde bij aan diezelfde mogelijkheden voor je opvolgers. We moeten er wel voor zorgen dat onze leden iets voor hun lidmaatschap terug krijgen. Zolang je

hier studeert of werkt, zijn er een hoop faciliteiten voor je geregeld. Korting op verzekeringen, een eigen e-mailadres, toegangsfaciliteiten voor bibliotheek, museum en Botanische tuinen. Zo kun je nog een poosje doorgaan. Met de universiteit onderzoeken we de mogelijkheid om voor onze afgestudeerden diezelfde faciliteiten mogelijk te maken. En natuurlijk gaan we door met de jaarlijkse Universiteitsdag. Die heeft door onze samenwerking met de universiteit en de faculteiten een mooi universiteitsbreed

Van Universiteitsfonds naar universiteitsbrede alumnivereniging

De Vereniging Utrechts Universiteitsfonds – opgericht in 1886 – is met 4300 leden de oudste en grootste reünistenvereniging in Utrecht. De Vereniging is opgericht om de 'groei en bloei van de Universiteit Utrecht te bevorderen'.

Dat gebeurt door:

- het vestigen van bijzondere leerstoelen – in totaal telt de universiteit veertig bijzondere leerstoelen vanwege het Universiteitsfonds;
- het verlenen van subsidies aan wetenschappelijke, culturele en sportieve activiteiten van studentenverenigingen;
- sociale zorg voor studenten;
- individuele hulp ter bevordering van de wetenschap.

De Vereniging kan dit mogelijk maken door bijdragen van de leden. Dat zijn meestal afgestudeerden van de universiteit, maar ook medewerkers en studenten zijn gewaardeerde leden. De contributie bedraagt f 10,- voor student-leden en f 25,- of meer voor afgestudeerden en medewerkers.

karakter gekregen. Twee jaar achtereen hebben we nu 1500 alumni op bezoek gehad, daar is zelfs Leiden jaloers op...." "Alumnibeleid heeft veel gezichten", besluit Stael. "Iedere generatie, iedere studierichting, iedere vereniging heeft zijn eigen invalshoek. De sociale relaties, de aansluiting tussen de studie en de arbeidsmarkt, de onderwijs-evaluatie, het post-academisch onderwijs, en niet in de laatste plaats de gezelligheid, ze horen er allemaal bij. Daarom is de samenwerking zo belangrijk. We mogen blij zijn dat het gelukt is om in harmonie met al die verschillende groeperingen te komen tot een gezamenlijk alumnibeleid. Er moet nog een hoop gedaan worden, maar de basis is gelegd."

Meer informatie over de activiteiten van de Vereniging en over de mogelijkheden van een lidmaatschap, kunt u aanvragen bij het bureau van de VUUF: drs. I. van de Meene, Achter de Dom 20, 3512 JP Utrecht, (030) 2538025, fax (030) 2538026, e-mail: ufonds@bur.ruu.nl.

Zie ook *illustrerzake*, pagina 15.

Achter de Dom 20, huidige zetel van het U-Fonds.

Maarten van Rossem, bijzonder hoogleraar

‘In Nederland ben je al gauw deskundig’

Amerikaspecialist en Utrechts bekendste TV-bête noire dr. Maarten van Rossem is medio oktober door het Utrechts universiteitsfonds benoemd tot bijzonder hoogleraar in de Letterenfaculteit. De omslachtige leeropdracht luidt: Nederlandse cultuur van de twintigste eeuw in internationale context. “Ach, Amerika-deskundige”, relateert hij. “In Nederland ben je al deskundig als je enkele boekjes méér hebt gelezen dan de rest, en als je de krant en CNN een beetje bijhoudt.”

ARMAND HEIJNEN

Zijn omslachtige leeropdracht past hem wel. “Ik ben hier al geruime tijd aangesteld als universitair hoofddocent cultuurgeschiedenis van de twintigste eeuw. Met Amerika houd ik me nog slechts zijdelings bezig. Als ik er twintig procent van mijn onderwijstijd aan besteed, is het veel. Bovendien: dat bijzonder hooglerschap betreft slechts een tweetiende aanstelling, één dag per week, en daarbinnen kun je niet zoveel. Ik stel mij voor één werkcollega te gaan verzorgen, en dan met name over de vraag wat nou zo typisch Nederlands is aan onze cultuur. Geen vaag geleuter over nationale identiteitsvraagstukken, maar heel concreet: ‘Waarom drinken wij Nederlanders méér koffie dan de Belgen’, bijvoorbeeld. Daar bestaat ook prima cijfermateriaal over.” Van Rossem ontvangt me in zijn huis nabij het Wilhelminapark: “Ik heb wel een eigen studeerkamer, maar daar is het zo’n gigantische rotzooi. Het grootste euvel in mijn leven is de chaos waarin ik voortdurend verkeer.” Hij staat bijna wekelijks ergens in een krant of verschijnt op de beeldbuis. Toch vraagt hij zich af of hij iets interessants heeft te melden. Van Rossem vindt die televisie-optredens vooral ‘leuk’. “Die drang tot optreden heb ik ontdekt als werknemer van de universiteit. Colleges en werkgroepen geven, daar geniet ik van. Iedereen zegt: ‘Je komt op tv uit jidelheid’. Dat is ook zo, maar neem nou dat VPRO-boekenprogramma... Boeken lezen is leuk, praten is leuk, dus een combinatie van die twee is wel héél aantrekkelijk. Veel aantrekkelijker dan zelf schrijven, want dat is toch een gedisciplineerde, moeizame bezigheid.”

Cynisch

In pakkende one-liners ligt zijn kracht, maar Van Rossem ontkent bij hoog en bij laag dat hij zijn gedrag en dictie gecultiveerd zou hebben. “Ik ben en doe toch nog hetzelfde als begin jaren zeventig toen ik als een anonieme medewerker van het Instituut voor Geschiedenis aantrad? Ik heb ook altijd ontkend dat ik cynisch ben. Ik klink misschien cynisch, maar wat ik zeg is vanuit het oogpunt van een geschoold historicus juist realistisch. Als de Amerikaanse president roept: ‘Binnen vier jaar heb ik de drugs onder controle’, dan zeg ik: ‘Nou, dat lijkt me sterk’. Mijn cynisme heeft

Maarten van Rossem: “Noem me maar ‘donateur’ van de PvdA.”

meer met de vorm te maken dan met de inhoud.” Inhoud lijkt Van Rossem genoeg te hebben; althans, hij laat zich met van alles en nog wat in en schroomt niet over uiteenlopende zaken op te treden als ‘deskundige’. “Deskundige ben je in Nederland al gauw”, vertelt hij. “Maar daarnaast ben ik beslist behept met een soort infantiele weetgierigheid. Mijn probleem is dat ik van alles ontzettend leuk vind; of het nou over de skeletbouw van de dinosauriër gaat of over poolreizen, ik lees het allemaal. Ik wil zoveel mogelijk weten, ben gek op feitjes en statistieken... en die onthou ik ook gedeeltelijk. Niet dat ik ze van buiten leer; het blijft gewoon ‘hangen’. Bij een vak als geschiedenis is zo’n geheugen handig. Als ik morgen op straat sta, ga ik acuut wéér studeren, veldbiologie of kunstgeschiedenis, het doet er niet toe... Eigenlijk ben ik meer een weetgierig jongetje dat de Kijk wil lezen dan een echte wetenschapper.” “Dat veel mensen als ze ouder worden dat infantiel enthousiasme kwijt raken vind ik schrijnend. Die raken dan gesetteld en lezen geen letter meer; avond in-avond uit televisie

ongelooflijk onhandig te zijn. Ik liet voortdurend de zuurkast openstaan en de bunsenbrander omvallen. Dus het was snel duidelijk dat farmacie niets voor mij was. Ik ben toen overgestapt op geschiedenis en dat vond ik gelijk héél aardig. Ik kon naar hartelust lezen, en als iemand een aardig college gaf, dan ging ik daar heen... tenminste, als dat ‘s middags gegeven werd.

“En toch heb ik maar acht jaar over mijn geschiedenisstudie gedaan – inclusief die mislukte opmaat bij farmacie. Dat lijkt lang, maar vier jaar kandidaats en twee jaar doctoraal was toen heel gewoon. En ik heb inderdaad binnen vier jaar mijn kandidaats gehaald, en twee jaar van mijn goede doctoraallevens verspild aan de Studenten Vakbeweging. Het enige wat ik van die twee jaren geleerd heb is dat ik voor de politiek volkomen ongeschikt ben.

Infantiele weetgierigheid

“Die hele studentenbeweging van de jaren zestig, dat was toch een façade? Dat was voor negentig procent onzin. Het ging over niks! Dan had het studententijdschrift Trophonios weer eens een artikel gepubliceerd waar een groepje rechtse studenten zich kwaad over maakte, en dan moest er weer avonden lang gediscussieerd worden om een ‘afkeuring’ te verwoorden. En die Grondraad – de latere Universiteitsraad... Dat rare gedoe om te protesteren tegen het kolonelsregime in Patagonië. Alsof die kolonels zich iets aantrokken van het oordeel van de Grondraad van de Rijksuniversiteit Utrecht...?!”

Schertsdemocratie

Nog steeds wordt Van Rossem ongeduldig in vergaderingen. “MUB of WUB... ik lig daar niet wakker van; fundamenteel verandert er niets. Je wordt gerund vanuit Den Haag of Zoetermeer en kunt hooguit in de marges wat roepen. Een faculteitsraad kan toch niet zeggen: ‘We zijn tegen bezuinigingen, dus die gaan niet door!’? Een schertsdemocratie, waarvoor ik althans ongeschikt ben. Trouwens, ik ben toch geen medewerker van de universiteit geworden om te vergaderen? Als ik dat ambieerde was ik wel directeur geworden van een spaghettifabriek in Venezuela... Al dat gedoe kost zoveel tijd.” Politiek onverschillig is Van Rossem echter niet. Afficheerde hij zich vroeger wel als ‘anarcho-liberaal’, nu vindt hij zich eerder een links-liberaal met een sociaal verantwoordelijkheidsgevoel. “Ik ben al sinds St. Juttemis lid van de PvdA en vind het onvergeeflijk van die partij dat ze mijn 25-jarig lidmaatschap voorbij heeft laten gaan zonder me een zwaar verzilverd theelepeltje toe te zenden.” En weer serieus: “Ik ben één jaar actief geweest binnen de PvdA, maar dat vond ik al even triest als die Grondraad. Sindsdien is het misschien beter me ‘donateur’ van de PvdA te noemen.”

Luie stoel

De Zeistenaar begon na de middelbare school, enigszins onder persie van zijn familie, eerst aan een farmaciestudie. “Ik had wonderlijke fantasieën bij het beroep apotheker: de meisjes zouden vóór in de winkel aspirientjes verkopen, en ik zou dan in een achterkamertje in een luie stoel boeken kunnen lezen. Dat leek me temeer aantrekkelijk omdat ik ergens gelezen had dat niet de apotheker aansprakelijk was als er iets mis ging met die medicijnen, maar die meisjes. “De studie was echter vreselijk, en met name dat stupide werk tijdens die practica elke middag. Bovendien bleek ik

Lucht

De derde aflevering in een reeks over de vier klassieke elementen: aarde, water, vuur en lucht. Wat weten we van de lucht? Wat zeggen fossiele planten ons over de samenstelling? Hoe zagen zeventiende-eeuwse landschapsschilders de Hollandse luchten? Zal ons land ooit volgebouwd worden met windmolens? Wordt astma wel of niet veroorzaakt door luchtvervuiling? En hoe zit het met ammoniak in de lucht?

Miljoenen jaren oude lucht

Oude lucht, stokoude lucht, staat tegenwoordig volop in de belangstelling van klimatologen die het broeikaseffect door de eeuwen heen bestuderen. In gletsjers en op de zuidpool speuren ze naar diepgevroren lucht. Sinds een jaar of tien zoeken ze ook paleobotanici in hun warme studeerkamers op. Die kunnen namelijk iets vertellen over de hoeveelheid kooldioxide in de lucht miljoenen jaren geleden.

Net als mensen hebben planten lucht nodig om in leven te blijven. Alleen ademen planten geen zuurstof in maar kooldioxide, dat ze gebruiken om suikers en zetmeel te produceren. Om te kunnen ademen zitten er in bladeren kleine openingen, zogeheten huidmondjes. "Een jaar of tien geleden hebben wetenschappers ontdekt dat het aantal huidmondjes afhangt van de hoeveelheid kooldioxide in de lucht", zegt prof. dr. Hans Kerp, die als paleobotanicus is verbonden aan de Universiteit van Münster.

Het klinkt logisch: als er weinig kooldioxide in de lucht zit, krijgt de plant het 'benauwd' en wil graag meer ademopeningen hebben. Als de hoeveelheid kooldioxide in de loop der eeuwen is veranderd, moet dat dus op fossiele bladeren te zien zijn, maar ook in antieke herbaria. Paleobotanici zijn bij die laatste begonnen, hoewel het niet altijd meeviel om de eigenaars ertoe te bewegen stukjes uit hun waardevolle collecties af te staan. Maar de informatie uit de blaadjes van de vorige eeuw is onmisbaar. Van die tijd is namelijk ook de hoeveelheid kooldioxide in de lucht exact bekend. Zo was een standaard op te stellen waarmee onderzoekers vervolgens verder terug in de tijd konden. De oudste onderzochte fossiele plantenresten zijn vierhonderd miljoen jaar oud. Ter vergelijking: gletsjer- en poolijsonderzoek levert hooguit honderdzestigduizend jaar oude gegevens op.

Van dat verre tijdperk is nu dus het kooldioxidegehalte te schatten en klimatologen kunnen die gegevens gebruiken om hun klimaatmodellen te toetsen. Die klimaatmodellen dienen op hun beurt om de gevolgen van het broeikaseffect in de toekomst te voorspellen. Kerp waarschuwt er echter voor om niet al te klakkeloos huidmondjes te tellen zonder na te denken over de leefomgeving van een plant. Planten zijn grillig. Zo zijn er bijvoorbeeld zon- en schaduwbladeren die verschillende dichtheden van huidmondjes hebben, terwijl de hoeveelheid kooldioxide in de lucht toch hetzelfde is. Alleen kenners kunnen verantwoord tellen.

"De relatie tussen het aantal huidmondjes en de hoeveelheid kooldioxide is slechts een basisprincipe", zegt Kerp. "Ik probeer een compleet beeld van de ecologie uit die tijd te krijgen. We kammen op dit moment een kolenveld in centraal Frankrijk systematisch uit. Ik kijk daarbij niet alleen naar het aantal huidmondjes, maar ook naar kenmerken als de beharing of de mate waarin de opening is ingezonken in het bladoppervlak."

Die kenmerken zeggen iets over de vochtigheid; dat is een factor die óók invloed heeft op het aantal huidmondjes. Het is meestal geen gemakkelijke speurtocht. Kerp: "We vonden een plant die in een natte omgeving gestaan moet hebben, dat zagen we aan allerlei kenmerken. Toch wezen de vorm en de verdeling van de huidmondjes op droogte. Uiteindelijk bleek het een liaan te zijn die vanwege zijn dunne stengel moeilijk water uit de grond kan halen en er dus zuinig mee moet zijn. Toen vielen alle dingen gelukkig weer op hun plaats." (F.v.M.)

Prof. dr. Hans Kerp studeerde in Utrecht geologie van 1972 tot 1979. In 1986 promoveerde hij, ook in Utrecht. Sinds zes jaar is hij als paleobotanicus verbonden aan de Universiteit van Münster.

Foto Bert Verhoeff/Hollandse Hoogte

Windenergie rendabeler

Door wind opgewekte elektriciteit is bijna twee keer zo duur als conventionele, door kolencentrales geleverde stroom. De rentabiliteit van windturbines stijgt echter ieder jaar met zo'n dertig procent, weet dr. Ernst van Zuylen van Ecofys, een groot bureau voor energie- en milieuprojecten in Utrecht.

De mogelijkheden van wind als energiebron zag de mens al vroeg in: in het Nijldal zijn rotstekeningen gevonden van zeilschepen uit 3300 voor Christus. De eerste windmolens verschijnen pas 4000 jaar later, in Perzië, en vanaf de dertiende eeuw komen ze ook in onze contreien voor. Rond 1850 telt ons land 9000 windmolens. Daarna daalt hun aantal snel. Windenergie wordt vervangen door stoommachines en diesel- en elektromotoren.

Pas in de jaren zeventig, toen de discussie rond de noodzaak van schone en duurzame energie oplaaide, kwam windenergie weer in de belangstelling. In het landschap verscheen een nieuwe generatie 'windmolens', die niet uit hout of steen zijn opgetrokken maar uit staal, geen wieken hebben maar rotorbladen, en eigenlijk geen molens zijn maar windturbines.

Op dit ogenblik telt ons land 1110 werkende windturbines met een gezamenlijk vermogen van 310 megawatt. De grootste hebben een vermogen van 1 megawatt (=1000 kilowatt), de kleinste van 75 tot 80 kilowatt. Gezamenlijk produceren deze windturbines één procent van onze totale elektriciteitsbehoefte en ruim drie procent van het huishoudelijk verbruik.

Van Zuylen analyseert data over de prestaties van windmolenparken in Nederland en is als adviseur betrokken bij het windenergiebeleid in Nederland. "Als de trend van stijgende rentabiliteit doorzet zitten we binnen 5 à 10 jaar op het kostprijsniveau van conventionele stroom." Dat wil echter niet zeggen dat dan heel Nederland op windenergie overgaat. Daarvoor legt windenergie een te grote claim op de beschikbare ruimte. Omwonenden klagen dat windturbines hun uitzicht bederven. Opmerkelijk is dat ook natuur- en milieugroeperingen zich tegen windturbines keren, onder meer vanwege de vermeende vogelsterfte. "Maar dat speelt vooral op lokaal niveau", zegt van Zuylen. "Op nationaal niveau werken we inmiddels goed samen met de Stichting Natuur en Milieu, die daardoor in

een zo vroeg mogelijk stadium bij de planning van windmolenprojecten betrokken kan worden." Volgens Van Zuylen heeft Nederland nog zeker ruimte voor vijf keer het huidige geïnstalleerde vermogen aan windenergie. "Een gebied van 10 bij 10 kilometer is in feite genoeg om die extra 1000 megawatt neer te zetten." Op de lange termijn biedt zonne-energie veruit de beste perspectieven. "Maar zonne-energie is nu nog veel te duur", weet Van Zuylen: "Het zal zeker nog 25 tot 30 jaar duren voordat we dat concurrerend kunnen produceren." (KV)

Dr. Ernst van Zuylen is in 1983 afgestudeerd in de experimentele natuurkunde aan de Universiteit Utrecht. In 1988 promoveerde hij aan dezelfde universiteit.

Hollandse luchten

De luchten in de Nederlandse schilderkunst van begin zeventiende eeuw waren verrassend natuurgetrouw. Luchten zijn door de eeuwen heen niet veranderd. Daardoor kunnen we heel goed nagaan of de schilderijen op dit punt realistisch zijn.

Dr. R.L. Falkenburg, adjunct-directeur van het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie, vertelt dat schilders als Jan van Goyen uit Leiden en Pieter de Molijn uit Haarlem veel faam hebben verworven met hun realistische landschappen. "In eerdere perioden vertelden schilderijen een religieus verhaal. Weersverschijnselen stonden symbool voor iets anders. Een dreigende donkere wolk duidde op het naderende laatste oordeel. Begin zeventiende eeuw verandert dit. Het landschap zelf wordt onderwerp van de schilderkunst. Mensen en dieren worden minder belangrijk. Het gaat veel meer om de sensatie van ruimte en atmosfeer. De horizon zakt, waardoor de nadruk op de luchtpartij komt te liggen. Soms neemt de lucht vier vijfde van het vlak in. Het platte Nederlandse landschap leent zich hier goed voor."

Deze zeventiende-eeuwse landschapsschilders zijn ook in het buitenland beroemd met hun 'typisch Hollandse' wolken en vochtige atmo-

sfeer. "Van Goyen is er heel goed in geslaagd deze treffend weer te geven. Een van zijn schilderijen – 'Panoramisch landschap met molen' – laat een weids rivierenlandschap zien, met wolken die door de wind voortgedreven worden. Typisch 'half tot zwaar bewolkt' zouden wij zeggen. En bij wintertaferelen zie je van die herkenbare rozige en gele luchten." Mistig en druilerig weer bootste men na door nat-op-nat technieken. Volgens Falkenburg kan het ook om economische redenen zijn dat deze schilders hun verflagen niet liet drogen. Sommigen haalden een enorme productie. Van Goyen schilderde in anderhalve dag een schilderij. In de Gouden Eeuw bloeide niet alleen de economie maar ook de kunst in de Republiek der Verenigde Nederlanden. Er waren schilders die zich toededen op zee- en riviergezichten, duinlandschappen en vergezichten. Van het totale aantal schilderijen dat in die tijd geproduceerd werd – plusminus een miljoen exemplaren – schat Falkenburg het aantal landschappen op een kwart.

De bloeiende schildercultuur ontketende een ware wedkamp. "Men probeerde de natuur zo realistisch mogelijk na te bootsen. Je ziet dat de kunstenaars elkaar proberen te overtreffen. Ze leggen zich toe op weersverschijnselen die zeer moeilijk te schilderen zijn, zoals wind,

'Korenveld nabij de kust', een schilderij van Jacob van Ruisdael. Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam.

bliksem, onweer, een wolk die het land overdrijft of plotselinge weersveranderingen. Een schilderij van Jacob van Ruisdael, 'Korenveld nabij de kust' in Boijmans Van Beuningen, is hier een goed voorbeeld van. Links op het schilderij is de lucht deels onbewolkt, rechts zie je een zware donkere lucht met regenstrepen. Boeren rusten bij het korenveld uit van hun werk. Vroeger werden dit soort schilderijen allegorisch of religieus geduid. Het zou op de vergankelijkheid van al het aardse wijzen. Mijn idee is echter dat er vooral een artistieke

wedkamp aan de gang was. Men probeerde het onmogelijke te schilderen en zelfs de natuur te overtreffen. Dit schilderij zet de tijd als het ware stil om een snel betrekkende lucht weer te geven. Dat is dus veel realistischer dan veelal is aangenomen." (AvV)

Dr. R.L. Falkenburg is adjunct-directeur van het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie (RKD). De RKD participeert in de Onderzoeksschool Kunstgeschiedenis, waarvan de Universiteit Utrecht penvoerder is.

Smog veroorzaakt geen astma

Astma komt tegenwoordig steeds meer voor. Drijvend op hun intuïtie wijzen mensen dat aan luchtvervuiling. In die theorie is een flinke barst gekomen.

"Artsen zien de link tussen luchtvervuiling en astma nu heel anders, mede door een goed onderzoek in 1994 van dr. Erika von Mutius van de Universiteit van München", zegt drs. Hein Brackel, hoofd van de afdeling Kinderlongziekten van het Wilhelmina Kinderziekenhuis in Utrecht.

De val van de Berlijnse muur creëerde een buitenkans voor longonderzoekers. De voormalige Oost- en West-Duitsers hadden een ver-

wante erfelijke achtergrond maar leefden in totaal andere omstandigheden. Een mooie onderzoekspopulatie dus. Oost-Duitse steden waren berucht om hun zware industrie die ongehinderd haar adembenemende dampen kon uitstoten. Leipzig en Halle stonden stijf van de walm. Het West-Duitse München was daarmee vergeleken schoon en modern. Mutius ging na in welke stad astma het meest voorkwam en veronderstelde dat Leipzig of Halle als kampioen uit de bus zou komen. Nee dus. Hoewel de Oost-Duitsers meer last van luchtweginfecties zoals bronchitis hadden liet München, die schone stad aan de Alpenflanken, de andere twee achter zich als het om

astma of hooikoorts ging. Hoe kan dat? "Het is niet zo dat we al weten waarom iemand astma krijgt", zegt Brackel, "maar onze westerse levensstijl lijkt allerlei factoren te versterken die met name jonge kinderen gevoeliger maken voor allergische prikkels. We hebben onze huizen geïsoleerd, en we ventileren te weinig. Daardoor wordt de lucht in huis vochtiger." De voornaamste boosdoener, de huisstofmijt, komt dan in zijn element. Hij vermenigvuldigt zich in de donkere, vochtige holletjes van onze matrassen en dekbedden. Ademen we de uitwerpselen van de naarfing in dan worden we astmatisch. Huidschilfers van onze honden en katten doen

er nog een schepje bovenop.

"Een ander punt is dat we tegenwoordig kleinere gezinnen hebben", zegt Brackel.

"Baby's en peuters lopen daardoor later, en mogelijk minder virale infecties op. De hypothese is dat door erfelijke aanleg, en eerder en meer contact met prikkelende stoffen het afweerapparaat zich in allergische richting ontwikkelt. Kinderen krijgen dan eerder astma."

"Toch is het gevoel dat luchtvervuiling een rol bij astma speelt niet helemaal fout. Vervuiling is weliswaar niet de oorzaak, maar kan er wel voor zorgen dat mensen die al astmatisch zijn eerder benauwd worden." (LL)

Ammoniakbeleid onvoldoende gebaseerd op kennis

Ammoniakgas, afkomstig uit onder meer dierlijke mest, kunstmest, zeeën en verbranding van biomassa, werkt zowel vermestend als verzurend. In West-Europa heeft Nederland de hoogste uitstoot, met dierlijke mest als voornaamste bron. Inmiddels is veel geld uitgegeven aan maatregelen, maar het resultaat is (nog) niet te zien. Er is beleid gemaakt zonder voldoende kennis. Dit betoogt Willem Asman, onderzoeker bij het National Environmental Research Institute in het Deense Roskilde.

In de lucht reageert ammoniakgas met zure gassen en deeltjes tot ammoniumhoudende deeltjes. Via zogeheten droge depositie of (zure) regen worden gas en deeltjes uit de atmosfeer verwijderd. Ammoniumhoudende

deeltjes kunnen tot duizenden kilometers ver weg getransporteerd worden voordat ze neerslaan als zure regen.

Hoewel er de afgelopen tien jaar veel meer bekend is geworden over het atmosferisch ammoniak, met name over de emissie (uitstoot) en de droge depositie, zijn er nog steeds veel belangrijke aspecten onvoldoende bekend. De emissie hangt bijvoorbeeld ten dele van de meteorologische omstandigheden af. Hiermee is in Nederland tot nu toe vrijwel geen rekening gehouden. Als het hard waait blijkt de emissie groter te zijn en wordt ammoniak verder weg getransporteerd. Daardoor zal er meer ammoniak geëxporteerd worden dan tot nu toe is aangenomen. In Nederland zou de emissie volgens de

officiële schattingen afgenomen moeten zijn met circa veertig procent door maatregelen als het overdekken van mestopslag en het injecteren van mest in de bodem. Dit is echter nog niet te merken in de gemeten concentraties in de lucht, die voor ongeveer tachtig procent door Nederlandse bronnen worden veroorzaakt. Er is dus veel geld uitgegeven aan maatregelen, maar het resultaat is nog niet te zien. Dit wordt wellicht ten dele veroorzaakt door natuurlijke variaties in de concentraties, doordat de meteorologische omstandigheden van jaar tot jaar verschillen. Het is echter aannemelijker dat het te maken heeft met processen die wij nog niet goed kennen. Misschien zijn er nog bronnen waarmee nu geen rekening wordt gehouden, maar die relatief belangrijker worden als

de emissie van de bekende bronnen afneemt. Het kan ook zijn dat de reactie langzamer verloopt dan vroeger, doordat er door verminderde zwaveldioxide-emissies minder zuur in de lucht zit waarmee ammoniak kan reageren.

Door: Willem A.H. Asman, wetenschappelijk medewerker aan het National Environmental Research Institute te Roskilde (Denemarken) en het Max-Planck-Institut für Chemie te Mainz (Duitsland). Hij is in 1973 aan de Universiteit Utrecht afgestudeerd in de analytische chemie en meteorologie. In 1987 promoveerde hij aan de Landbouwwuniversiteit Wageningen.

Studentenvereniging 'John Tomes' 100 jaar Opheffing tandheelkunde 'zwarte bladzijde'

"Toen tandheelkunde in Utrecht werd opgeheven, was dat een enorme schok. We waren de oudste opleiding, haalden de beste resultaten en er was net een nieuw gebouw van ruim honderd miljoen gulden neergezet."

De tandheelkundige studentenvereniging 'John Tomes' bestaat honderd jaar. De drang naar heroprichting van de faculteit lijkt onder de oudgedienden onstuitbaar. Maar hoe realistisch is die wens? Tandarts Bob A. Mesman Schultz blikt terug op 'een zwarte periode' in de geschiedenis van de Universiteit Utrecht.

MAARTEN EVENBLIJ

De 58-jarige Mesman Schultz studeerde van '56 tot '63 in Utrecht, was van '60 tot '61 penningmeester van 'John Tomes' en werd begin jaren tachtig docent aan de subfaculteit Tandheelkunde. "Toen ik studeerde was er een groot tekort aan tandartsen. Elk jaar begonnen er in Utrecht ongeveer 120 studenten. De enige andere opleiding was toen in Groningen."

Maar de opleidingscapaciteit van de Nederlandse tandheelkunde leek wel een jojo. Toen in de jaren zestig duidelijk werd dat er een tandartsentekort was, werden er drie nieuwe opleidingen uit de grond gestampt; in Nijmegen, en aan de Gemeentelijke Universiteit en de Vrije Universiteit in Amsterdam. Lange tijd studeerden er jaarlijks zo'n 450 tandartsen af. Maar toen eind jaren '70 de eerste berichten over werkloosheid zich aandienen, adviseerde de Nederlandse Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde het aantal terug te brengen naar 280. De Utrechtse

opleiding werd het grootste slachtoffer. Vanaf september 1985 mocht Utrecht geen eerstejaars meer aannemen. En de tandheelkundige opleidingen van de twee Amsterdamse universiteiten moesten fuseren tot het ACTA. Twee jaar later ging ook Groningen dicht en werd de Nijmeegse opleiding 'slapend' met jaargroepen van slechts dertig studenten. Nog geen vijf jaar daarna kwam men echter tot de conclusie dat er al te rigoreus in de opleidingen was gesneden en dat 120 afgestudeerde tandartsen per jaar wel erg weinig was: Nijmegen mocht weer groeien tot 60 eerstejaars en ACTA naar 120. Maar ook die 180 opleidingsplaatsen leken niet te kunnen voldoen aan de toekomstige behoefte aan tandartsen. Dus ging in 1995 Groningen weer open voor dertig eerstejaars. Nu wil minister Borst van Volksgezondheid, Welzijn en Sport graag nog 30 extra opleidingsplaatsen in Groningen.

Koehandel

Maar waar blijft Utrecht in deze opgeleefde aandacht voor de tandheelkunde? In 1984 heeft het Utrechtse college van bestuur zelf de tandheelkundige opleiding – die al sinds 1877 bestond – laten vallen, is de mening van de meeste betrokkenen. De wonden lijken bij een aantal van hen nog niet volledig geheeld te zijn. Dat het college, gemangeld tussen de noodzaak van minder tandartsen en de opgelegde universitaire bezuinigingen, farmacie heeft behouden ten koste van tandheelkunde zien zij nog steeds als een pijnlijke koehandel die weinig met argumenten, maar alles met geld en politiek te maken had. In 1994 was er de mogelijkheid Utrecht weer open te krijgen, maar de lobby voor Utrecht ten koste van Groningen was wat suffig. Mesman Schultz: "Ik heb de indruk dat niet de juiste argumenten aangevoerd zijn door de

lobbyisten. De visie op de tandheelkunde was ook veranderd – minder technologisch en meer sociaal. Terwijl Utrecht juist technisch altijd goed geweest is."

Bovenbouwopleiding

Nu er, eind jaren negentig, opnieuw een opleidingsstekort dreigt, is er een nieuwe kans de Utrechtse tandheelkunde te doen herrijzen. Prof. dr. C. de Putter maakt zich daar sterk voor. De Putter is hoogleraar bijzondere tandheelkunde, een discipline die aan de Utrechtse medische faculteit is behouden. Hij pleit voor een driejarige bovenbouwopleiding op de studie medicijnen of medische biologie. Een opleiding waarvan het praktijkgedeelte vooral plaats heeft in tandartspraktijken in de regio in plaats van op de universiteit. Studenten (of hun werkgever) moeten zelf hun opleiding – zo'n vijftigduizend gulden per jaar – betalen. "Utrecht is uitermate geschikt voor zo'n opleiding. We hebben een ruim patiënten aanbod, er is al een goede opleiding tot mondhygiënist en de kennis is aanwezig, onder meer bij onze vakgroep", verwoordt De Putter in sneltreinvaart z'n plannen.

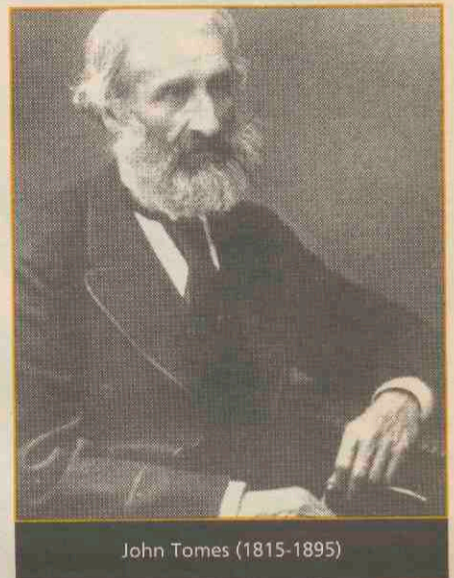
Maar vijftigduizend gulden per jaar? De Putter: "In 1986 kostte het 450 duizend gulden om een praktijk over te nemen. Tandartsen zijn nog steeds bezig dat af te betalen. Na 2000 zullen de overnamekosten gering zijn. Dus de totale investering om tandarts te worden is gering in vergelijking met de jaren tachtig. Er is behoefte aan zo'n opleiding; jaarlijks melden zich meer dan duizend studenten aan voor slechts 210 opleidingsplaatsen. Ik wacht nu op een reactie van het college van bestuur."

Die zal De Putter ongetwijfeld teleurstellend vinden. Collegevoorzitter drs. J.F.G. Veldhuis: "Wat de infrastructuur betreft, zou het goed kunnen. Maar allereerst vragen we ons af wat zo'n opleiding betekent voor de huidige numerus fixus in de gezondheidswetenschappen. We vragen ons ook af of zo'n particulier gefinancierde opleiding wel strookt met het uitgangspunt dat studierichtingen voor iedereen gelijk toegankelijk moeten zijn, ongeacht de financiële situatie. Bovendien vinden we dat de overheid primair verantwoordelijk is voor opleidingen in de gezondheidswetenschappen. Dus wij zeggen dat we graag een tandheelkunde-opleiding in Utrecht willen, maar dan onder de verantwoordelijkheid van de overheid en onder reguliere condities."

En de decaan van de medische faculteit, die in de lustrumbundel van 'John Tomes' zulke opbeurende woorden schreef over eetherstel van de tandheelkunde in Utrecht? Prof. dr. W.H. Gispen: "Wij steunen elk initiatief om tandheelkunde in Utrecht terug te krijgen, maar wat De Putter wil, is niet haalbaar. Zo'n private financiering ligt politiek niet goed en er bestaat ook onduidelijkheid over de erkenning van het diploma. Maar als er mogelijkheden binnen het reguliere systeem zijn, graag. De medische faculteit vindt tandheelkunde belangrijk, maar zij gaat er niet op voorhand een miljoen gulden in steken. Als

minister Borst zegt dat er meer tandartsen moeten worden opgeleid, dan moet ze daar ook geld voor vrijmaken."

Utrechts alumnus Mesman Schultz juicht de inspanningen voor een tandartsopleiding in z'n oude studiestad toe. "Maar ik kan me ook voorstellen dat het ministerie voor een andere locatie kiest. Geografisch gezien komen ook Rotterdam en Maastricht in aanmerking. Maar ik hoop natuurlijk dat het Utrecht wordt."

John Tomes (1815-1895)

John Tomes

Op 8 november 1897 werd de Tandheelkundige Studenten Vereniging 'John Tomes' opgericht. Tandheelkunde was toen geen universitaire studie en dus mochten tandartsen in spe geen lid worden van de gezelligheidsverenigingen. Dat zou pas in 1948 geschieden. 'John Tomes' is genoemd naar de negentiende-eeuwse Britse pionier in de tandheelkunde Sir John Tomes. In 1985 werd, door het sluiten van de subfaculteit tandheelkunde, de studentenvereniging omgezet in de Tandheelkundige Reünisten Vereniging 'John Tomes'. Ondanks de grote gezelligheid en de jaarlijkse activiteiten voor de afgestudeerden is John Tomes er begin jaren tachtig niet in geslaagd haar oud-leden te mobiliseren voor het behoud van de Utrechtse opleiding. Er was wel sympathie, maar hun echte belangenbehartiging was inmiddels overgenomen door de Maatschappij tot de Bevordering der Tandheelkunde. Die had besloten dat het aantal eerstejaars landelijk terug moest van 450 naar 280, om werkloosheid onder tandartsen te voorkomen. Op 14 november 1997, na precies honderd jaar, is 'John Tomes' – wegens de onmogelijkheid van nieuwe aanwas – in ruste gegaan met een plechtige bijeenkomst in de Janskerk en een bruisend eeuwefeest elders in de stad. De vereniging blijft echter paraat ten aanzien van een mogelijke heroprichting.

10 november 1908, 'John Tomes' viert 'Oudjaarsavond'

Groep '86: een veilige plek

Met de neus op de feiten

De Groep

Afgestudeerden zoeken elkaar op

Groep '86:

V.l.n.r. op de foto

Esther Daals (30), sociologie

Carla van de Burgt (29),
algemene sociale wetenschappen

Nicolle van de Wiel (30),

psychologie en pedagogiek

Lenette van Buren (30), psychologie

Allen afgestudeerd in 1992

Het begon tijdens een SWAK-feest en kreeg uiteindelijk een vrolijk vervolg in café De Wolkenkrabber: de vier leden van Groep '86 hebben zich in de loop der jaren ontpopt als ware feestvierders. Maar eens per maand gaat het er serieus aan toe. Tijdens een etentje praten de sociaal-wetenschappers uitvoerig over elkaars werk en carrière.

LEONIE VAN DEN SCHOOR

Een eetkamer in een nieuwbouwflat in Zuilen. Het rondje thee en koffie is net voorbij, gastvrouw Esther trekt de flesjes bier open. Carla, Lenette en Nicolle laten het vocht schuimen in hun glazen. "Eigenlijk zou iedereen een groepje zoals het onze moeten hebben", vindt Lenette. "Social support en feedback in je werk is zó belangrijk. Je werkgever doet er niets aan, dus je zult het wel zelf op moeten pakken."

Al vijf jaar komen de vier leden van Groep '86 maandelijks bij elkaar om te praten over praktische zaken die ze in hun werk tegenkomen. Lenette: "Hoe ga ik om met een functioneringsgesprek, hoe zorg ik dat ik niet overwerkt raak, neem ik een schoonmaakster voor thuis? Dat soort dingen." Ook lezen ze elkaars sollicitatiebrieven en leren ze grenzen stellen. "We zijn van een generatie die maar alles doet en dóórgaat in het werk. Soms geef je te veel van jezelf en moet je elkaar een beetje afremmen."

Alle vier begonnen ze in 1986 met studeren. Ze kwamen elkaar wel eens tegen op de SWAK-feesten, maar ze leerden elkaar pas een half jaar na het afstuderen echt kennen. Lenette: "In de afstudeerperiode ben je zo solistisch bezig, je ziet nauwelijks medestudenten." Nicolle: "Na het afstuderen val je in een zwart gat. Wat wil ik, wat doe ik? Hoe kom ik aan werk? Hoe ga ik aan de slag? Je wordt in het diepe gegooid en zwemt in principe helemaal alleen." Lenette: "Eigenlijk zou er een afstudeervak 'oriëntatie op de arbeidsmarkt' moeten zijn waar je vier studiepunten voor krijgt. Net zoals je in het eerste

Groep '86: "Praten over je werk is belangrijk en verfrissend"

jaar studiegroepjes vormt, kun je in het laatste jaar werken met eindgroepjes om je voor te bereiden op de arbeidsmarkt."

Lease-auto

Tijdens een SWAK-feest besloot het viertal samen op zoek te gaan naar betaald onderzoek. De eerste bijeenkomst vond plaats in café De Vriendschap. "We pakten het heel serieus aan, keurig met een blocnote op schoot", grinnikt Nicolle. Ze smeadden voortvarende plannen "met een eigen pand en lease-auto". Al gauw werden ze, via een tip van een vriendin, ingeschakeld bij een onderzoek voor het ministerie van Justitie. Esther: "Kinderen van gedetineerde ouders werden gekoppeld aan mentoren, als vervanging van de thuisbasis. Wij zochten uit hoe de kinderen daarop reageerden. Eigenlijk wisten we helemaal niet of we wel met elkaar konden samenwerken, maar het ging perfect. Door onze verschillende achtergronden konden we elkaar inhoudelijk prima aanvullen."

Het initiatief van de groep werkte mee in de sollicitatiegesprekken. Binnen een jaar hadden ze allemaal een betaalde baan, het onderzoek deden ze er in de avonden bij. Toen de klus na anderhalf jaar klaar was, dreigde het samenwerkingsverband in elkaar te storten. Het viertal zocht naar een nieuwe invulling voor de groep. Nicolle: "Dat zoeken heeft ongeveer een jaar geduurd. Toen hebben we ons commitment uitgesproken: we kozen er

heel bewust voor om contact te blijven houden en elkaar te steunen in ons werk. Een soort intervisiegroep, zeg maar. Toen werd het opeens heel helder hoe we verder moesten."

Sociaal rondje

De agenda van een avondje Groep '86 ziet er eenvoudig uit: eten, een sociaal rondje waarin ieders privé-leven aan bod komt en een uitgebreid rondje over het werk. Iedereen krijgt bij toerbeurt alle aandacht. Esther: "Het werkt heel goed, iedereen houdt in de gaten of de verdeling wel gelijk is." Belangrijke beslissingen in elkaars loopbaan worden uitvoerig besproken. Nicolle heeft bijvoorbeeld veel steun van de groep gehad toen ze twijfelde of ze haar baan bij een kinderdagverblijf wel moest aanhouden. "De anderen herkenden het: werken om het werk en geen tijd hebben om te solliciteren. Ze zeiden; 'Joh, je moet gewoon stoppen'. Ik heb die baan opgezegd en drie maanden later kon ik aan de slag bij het AZU. Ik doe nu promotie-onderzoek in de kinderpsychologie."

Carla kon een baan krijgen bij een psychiatrisch ziekenhuis. Ze twijfelde heel erg, omdat ze net met een erg leuke vrijwilligersbaan was begonnen. Ze koos voor het onbetaalde werk. Dat mondde uiteindelijk uit in een betaalde baan als coördinator bij het landelijk informatiepunt voor patiënten. Carla: "Je moet je afvragen: waar leg ik mijn prioriteiten? De feedback uit zo'n groep is dan heel belangrijk. Ze drukken je met de neus op de feiten."

Lenette werkte een tijdje als studieadviseur, maar koesterde een stille wens: een leidinggevende functie bij de politie. De groep stimuleerde haar die droom te realiseren. Inmiddels heeft ze er een jaar bij de politie-academie in Apeldoorn opzitten. Esther raakte na vijf jaar uitgekeken op het opbouwwerk in Zuilen. Met steun van de groep stapte ze over naar de GG&GD, waar ze nu een project over psycho-sociale gezondheid opzet.

Carnavalsfreaks

Natuurlijk kun je ook met collega's over je werk praten, geven de vier toe. "Maar onze groep is een veiliger plek", legt Esther uit. "Bovendien kan het heel verfrissend zijn. Iedereen reageert vanuit een andere invalshoek en heeft weer een andere kijk op de zaak." Nicolle: "Er zit een zakelijk aspect aan onze bijeenkomsten, terwijl we toch bij elkaar betrokken zijn." Carla: "Bij vriendschap ligt dat anders. Vrienden proberen meer met elkaar op één lijn te komen, terwijl wij elkaar juist aanvullen. We hebben allemaal onze eigen inbreng."

Lenette: "Het is verbazend hoe serieus het kan zijn, terwijl we toch ook zoveel gein met elkaar kunnen hebben. We komen allemaal uit Eindhoven, zijn echte carnavalsfreaks en houden van Nederlandstalige muziek. Eens in de twee maanden zoeken we die sfeer op in de kroeg, een hele zondagmiddag feesten in De Wolkenkrabber. Op maandag hebben we bijna geen stem meer over."

Berichten voor Illustrerzake kunt u vóór 28 januari 1998 sturen naar de redactie. Adres zie colofon, pagina 18.

Algemeen

Utrechtsch Studenten

Concert

► De studenten die in 1823 het initiatief namen om het Utrechtsch Studenten Concert op te richten, konden niet vermoeden dat dit gezelschap zijn 35ste lustrum nog eens zou meemaken. In 1998 bestaat het Utrechtsch Studenten Concert 175 jaar. Gedurende deze tijd heeft het USConcert zich ontwikkeld van een concerten organiserend tot een zelfmusicerend gezelschap. Het heeft dan ook een rijke historie met vele hoogtepunten. Al in de vorige eeuw trad het USConcert op met beroemde solisten als Clara Schumann, Joseph Joachim, Henry Vieuxtemps en Camille Saint-Saëns. Aan het USConcert zijn ook diverse composities opgedragen, waaronder de Kuhnau-varianten van Hendrik Andriessen en kort geleden de Drie dansen voor orkest van Roel van Oosten.

Het Utrechtsch Studenten Concert was tot begin jaren tachtig een subgezelschap van het Utrechtsch Studenten Corps. In 1982 werden de officiële banden met het Utrechtsch Studenten Corps verbroken, waardoor het USConcert een zelfstandige vereniging werd. Het ledental groeide daarna sterk en ook het niveau van het orkest werd met de jaren hoger.

► De voorbereidingen voor de viering van het 35ste lustrum zijn inmiddels in volle gang. Het Lustrumjaar zal op 4 januari (aanvang 15.00 uur) geopend worden met een sfeervol Nieuwjaarsconcert in de Domkerk, met aansluitend een officiële openingsborrel in het Academiegebouw. Onder leiding van Bas Pollard brengt het USConcert een programma, bestaande uit traditionele nieuwjaarswerken, zoals o.a. Kaiser-Walzer van Strauss. Ook staan delen van Bizets opera Carmen op het programma, evenals de Blumenwalzer en delen uit de Notenkrakersuite van Tsjajkovski, Le carnaval Romain van Berlioz, Le Nozze di Figaro van Mozart en Donner & Blitz van Strauss. Dit nieuwjaarsconcert is een gezellige en sfeervolle start van 1998! De toegang bedraagt f 17,50/ f 12,50 (CJP, Stud.krt., pas-65).

► De borrel is tevens het openingssein voor een tentoonstelling over 175 jaar Utrechtsch Studenten Concert, waarbij in de gangen van Cultureel Centrum Parnassus onder andere fotomateriaal, recensies en

concertaankondigingen die de tand des tijds overleefden voor het voetlicht zullen treden. Een bijzonder deel van deze tentoonstelling zal worden gewijd aan Het Haas. Het Edel Dier kreeg Hets functie als Beschermheer van het USConcert 65 jaar geleden en deze Edele Leeftijd is reden om Hets, hoewel in nevelen gehulde, Historie te reconstrueren.

► Bij de viering van zo'n unieke verjaardag worden natuurlijk de oud-leden niet vergeten. Alle nog te traceren reünisten zijn uitgenodigd voor deelname aan het reünistenorkest. Dit orkest zal, naast twee repetitiedagen in maart, op de Lustrumdag op 4 april 1998 een concert geven. De eerste aanmeldingen zijn inmiddels binnen. Reünisten die geïnteresseerd zijn in deelname maar geen uitnodiging ontvingen zijn niet met opzet vergeten: in het snelle studentenwereldje is het natuurlijk niet vreemd dat adressen soms verloren gaan. U wordt daarom vriendelijk verzocht contact op te nemen met de lustrumcommissie van het USConcert. Behalve het concert van de reünisten zullen er op de lustrumdag allerlei activiteiten voor de oud-leden en leden georganiseerd worden. De dag wordt afgesloten met een spetterend gala op een nog geheime locatie. Vooraf worden danslessen georganiseerd voor de deelnemers. Kortom: er is ruim voldoende gelegenheid om weer eens met uw oud-orkestgenoten bij te praten.

► Begin maart is het orkest al begonnen met de repetities voor het klapstuk van dit lustrumjaar: het uitvoeren van de opera *Pagliacci* van de Italiaanse componist Ruggiero Leoncavallo. Het bijzondere van dit project is, dat de opera op locatie zal worden uitgevoerd. Het verhaal speelt zich af rond een klein reizend circusgezelschap en dus zal het USConcert zich voor deze gelegenheid verschansen in een circustent! Deze tent wordt opgezet in het Wilhelminapark en zal niet alleen fungeren als theater, maar ook als onderdeel van het decor. In juni zullen in Utrecht zes voorstellingen worden gegeven, die het karakter krijgen van een 'echt' circusspektakel. Aansluitend vertrekt de 'troupe' voor een buitenlandse tournee van een maand. De organisatie van dit huzarenstukje ligt in handen van een speciaal daartoe in het leven geroepen stichting 'Pagliacci'. De

organisatoren hebben ruimschoots ervaring met het opzetten van operaprojecten op locatie: zij waren in 1990 en 1992 nauw betrokken bij de producties van *Suor Angelica* en *Tosca*. Deze opera's spelen zich af in een kerk, als theater/decor koos het USConcert toen de Janskerk.

'Vermiste' oud-leden Utrechtsch Studenten Concert

Het USC is op zoek naar de volgende oud-leden: Saskia Baan (hobo); F.A.W. Bannier; A. van Beek; Jhr. mr. C.R. Bloys van Treslong; Jeanette de Boer (viool); D.M. Boland (viool); Marie-Louise Bot (viool); Mevr. E. ter Braak (fluit); B. Braam (viool); P.H. Buiting (viool); Mw. L.A. Burger; Corneel Canters (slagwerk); Marleen Cremers (klarinet); prof. P.H. Damsté (cello); Mr. J.J. Degenaar (viool); P.M. van Dijk (hoorn); Lydia Dijkshoorn (hoorn); A.J.L. Docter (trompet/hoorn); Joke van Doornen (harp); J. Dronkers (viool); M.M.D. van Eeghen (hoorn); W.P. Ferguson (viool); Tamara Goei (viool); A. van der Gronde (viool); Mr. H.W.A. Haeck; Nico Haenen (hobo); Mw. C. Haitjema (viool); Babette Hamburger (viool); Mw. M. Harmsen-van 't Hag (hobo); F. Hartsuiker (clarifoon); Drs. J.H. Hekking (cello); K. van Herk; Iris Hes (viool); F.J. Hesseling (viool); C.F.W. Hillen (viool/altviool); Marieke Holwerda (viool); R. van Hoorn (hoorn); R. van Houdt (fagot); B.H. Huisman (viool); Mw. E. Hulsebosch-Heering (viool); Jhr. mr. J.L.R.A. Huydecoper (fagot); N. Jenster (slagwerk); Mr. J. Jolles; Mw. E. Jongman (cello); Mw. T. van de Ketterij (fagot); M. Klomp (viool); F. Koerselman (viool); R. Koldenhof (trombone); Mw. M. de Kraker-Sangster (viool); A.A. van Leeuwen; Ds. P.P. Lelyveld; Mw. S. Lelyveld-van Lanschot (viool); Mw. S. Lulofs; A.D.A. Monna (hobo); A. van Morsel; Elsbeth Nagtegaal (viool); Ewout van Noort (viool); E. van Ooyen (klarinet); F. Pameyer; Philip Peeters (trompet); Doortje van der Poel (fluit); Mw. P. Pouw-Legène (viool/altviool); Renke Prins (cello); René Ravelli (contrabas); Mw. G. Roos-Schali; Geerten Rooze (trompet); Justus Rozemond (viool); Dr. H.G. Scholten; W.G.J. Silverentand (hobo); N.G. Simoncelli (slagwerk); Mw. M. Soeters (viool); Mw. C. van Staalen (cello); Paulien Terlouw; Jop Veerman (cello); Mw. C. van de Ven; Monique Verhoeven (viool); Drs. R.J.I. Vermeer; C.H.W. Waardenburg (viool); Ingmar

USConcert in Vredenburg, mei 1997.

Wassenaar (klarinet); Mw. E.D.H. Weeda (viool); Drs. G. van der Werf (viool); Reinout Woltjer (klarinet). *Reacties kunnen gestuurd worden naar USConcert, Postbus 760, 3500 AT Utrecht.*

Utrechtse Muziekacademie

Kamerorkest de Utrechtse Muziekacademie (UMA) geeft op zaterdag 31 januari 1998 een bijzonder concert in de Silokerk te Utrecht. Marco Bons dirigeert. Het UMA heeft geprobeerd een interessant en afwisselend programma samen te stellen. Daarvoor is de getalenteerde hoboïst Bram Kreeftmeijer aange trokken die soleert in het hoboconcert van B. Martinu. Daarnaast worden bijzondere, nooit eerder uitgevoerde schetsen van de tiende Symfonie van Mahler in de bewerking van Gijs van Dijk gespeeld. Verder staat de eerste Ouverture uit Leonore van Beethoven op het programma, alsmede Symfonie nr. 104 - ook wel de Londense genoemd - van J. Haydn. Het concert van het UMA vindt plaats in de Silokerk, Herenstraat 36 en begint om 20.15 uur. De toegangsprijs bedraagt f 15,- / f 10,- (CJP/collegekaart/U-pas/Pas 65). Het kamerorkest de Utrechtse Muziekacademie is in 1994 opgericht door oud-studenten die na hun studententijd op hoog niveau wilden blijven musiceren. Sinds de oprichting heeft het orkest al diverse succesvolle concerten gegeven, waarbij uiteenlopende klassieke en twintigste-eeuwse werken op het programma stonden. Behalve in Utrecht wordt het concert ook in Amersfoort gegeven en wel op 24 januari 1998 (20.15 uur). Daar vindt het concert plaats in de Johanneskerk aan de Westsingel 30.

USKO

Al meer dan vijftig jaar beleven vele Utrechtse Studenten onvergetelijke

muzikale momenten bij het Utrechts Studenten Koor en Orkest. Het bestuur van het USKO wil de banden met haar oud-leden versterken middels een **nieuwsbrief** die eenmaal per jaar zal verschijnen. Hierin worden de recente ontwikkelingen binnen het USKO besproken, en met name de activiteiten die op oud-leden gericht zijn. Om het oud-ledenbestand te actualiseren, wordt alle oud-USkieten verzocht hun huidige adres, en het adres van hen bekende oud-USkieten, aan onderstaand adres door te geven. Op deze manier kunt u zeker zijn van ontvangst van deze interessante informatie.

Voor het (gratis) ontvangen van de nieuwsbrief en/of meer informatie: USKO, Kruisstraat 201, 3581 GK Utrecht, (030) 2538785.

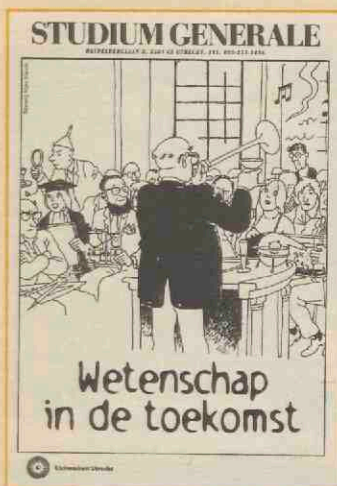
De Salon Utrecht

In oktober 1997 is alweer het zevende seizoen van De Salon Utrecht van start gegaan. Elke derde zondag van de maand, van oktober tot en met april, organiseert de Salon een publiek debat. Deze debatten vinden plaats in het Polmans's Huis (hoek Keistraat/Jansdam) in Utrecht. Het debat begint om 14.30 uur, de zaal is open vanaf 14.00 uur. Reserveren wordt aanbevolen. De onderwerpen in het voorjaar 1998 zijn: 'Kicks for living' (18 januari 1998), 'De maakbaarheid van geluk' (15 februari), 'De jeugd van tegenwoordig' (15 maart) en 'Het juk van de vrije tijd' (19 april). Aan de hand van drie pittige stellingen komen de thema's aan bod. Vier panelgasten brengen doorgaans de discussie op gang, waarna het publiek alle ruimte krijgt om mee te debatteren. Dit alles onder leiding van één van de presentatoren: Paul Schnabel, hoogleraar geestelijke gezondheidszorg en Marcel Hulspar, redacteur van Intermediair en hoofdredacteur van Scepter. André

Klukhuhn, hoofd van het Bureau Studium Generale van de Universiteit Utrecht, leidt het debat in met een gesproken column. Vooraf en in de pauze is er een muzikaal intermezzo.

Voor meer informatie en reserveringen: De Salon Utrecht, Postbus 80125, 3508 TC Utrecht, (030) 2535489, e-mail: salon@bur.ruu.nl.

Studium Generale

In het voorjaar '98 organiseert Studium Generale weer een aantal lezingenseries:

Op de dinsdagavonden 10, 17, 24 en 31 maart en 7 april vindt in het kader van 75 jaar vereniging Oud Utrecht de serie 'Utrecht en het water' plaats. Op de maandagavonden 26 januari, 30 maart en 25 mei is het vervolg van de serie 'Wetenschap in de toekomst'.

Op de woensdagavonden 18, 25 maart, 1, 8, 15, 22, 29 april en 6 mei is er de serie 'De maakbare student'. Deze serie is tot stand gekomen in samenwerking met de faculteit Sociale Wetenschappen en de faculteitsvereniging sociale wetenschappen Alcmæon en beschikt over een eigen thuispagina op internet (<http://www.fsw.ruu.nl/wetfil>). Aan de orde komen vragen als: hoe 'maakbaar' is een student/afgestudeerd wetenschapper en wat voor student/wetenschapper moet er dan 'gemaakt' worden in de ogen van de politicus, het bedrijfsleven, de universiteit, de belastingbetalende burger, de literaire intellectueel. Informatie Studium Generale (030) 2532436, http://www.ruu.nl/uu_algemeen/studium_generale.

Hoger Onderwijs voor Ouderen (HOVO)

Eind januari/begin februari start het voorjaarsprogramma van HOVO Utrecht: een samenwerkingsverband van vier instellingen van hoger onderwijs in de regio Utrecht. De HOVO-cursussen worden speciaal voor de leeftijdscategorie van 50+ gegeven.

Cursussen beslaan als regel een periode van 6 tot 12 weken, een middag per week. De cursusprijs is

afhankelijk van het aantal bijeenkomsten en bedraagt 180 tot 240 gulden.

De Universiteit Utrecht verzorgt in het voorjaar van '98 de volgende HOVO-cursussen:

- Gesproken, geschreven en gedrukte teksten in Oudheid en Middeleeuwen, docent mw. prof. dr. H.W.A.M. Sancisi-Weerdenburg e.a.
- Geschiedenis van het dagelijks leven II, dr. G.M.T. Trienekens
- Wetenschap van de Wetenschap, prof. dr. H.A. Becker e.a.
- Algemene en bijzondere gezinsrelaties, prof. dr. R.A.C. Hoksbergen e.a.

Een studiegids met informatie over bovenstaande cursussen en andere cursussen van de Stichting HOVO Utrecht is verkrijgbaar bij het secretariaat van HOVO, Postbus 80125, 3508 TC Utrecht, telefoon ma t/m vr 9.00-17.00 uur (030) 2533483.

Symposium 'Wetenschap vroeger en nu'

De wetenschappelijke kennis groeit hard, in de ene discipline harder dan in de andere. Men zou verwachten, dat dit de wetenschap minder overzichtelijk maakt. In vele disciplines is de praktijk gelukkig anders. In deze disciplines zien wetenschappers kans hun functioneren en de uitkomsten van hun inspanningen juist meer overzichtelijk te maken. Deze paradoxale ontwikkeling danken wij aan een nieuw wetenschappelijk specialisme: de 'science of science'. Dit is een samenwerkingsverband van wetenschapsgeschiedenis, wetenschapsfilosofie, wetenschaps-sociologie en nog enkele andere specialismen.

In de wetenschap van de wetenschap worden methoden ontworpen en beproefd om de kwaliteit van het werk van wetenschappelijke disciplines te meten en overzichtelijk weer te geven. Heel wat disciplines zorgen reeds voor periodieke overzichten van hun doen en laten, onder andere door een 'state of the art' op te maken en bij te houden. Daarnaast zijn individuele wetenschappers en wetenschappelijke instituten meer

aandacht gaan besteden aan het ook aan niet-specialisten duidelijk maken van wat zij doen en wat de resultaten van hun werk zijn. Ook is een vooruitgang dat bij documentaties de kaartenbak door elektronische databestanden is vervangen, die meer en meer op cd-rom zijn opgeslagen. Niet-specialisten ver-schaft de wetenschap van de wetenschap op overzichtelijke wijze een indruk van nieuwe ontwikkelingen in de wetenschappelijke kennis.

De tendens tot grotere overzichtelijkheid en enkele nieuwe ontwikkelingen in de wetenschappelijke kennis komen aan de orde in het symposium 'Wetenschap vroeger en nu', dat op 19 januari 1998 in Utrecht wordt gehouden. Sprekers zullen zijn prof. dr. H.A. Becker (Universiteit Utrecht), prof. dr. A.F.J. van Raan (Rijksuniversiteit Leiden) en mw. prof. dr. H.W.A.M. Sancisi-Weerdenburg (Universiteit Utrecht). Het symposium is bedoeld voor 50-plussers, die belangstelling hebben voor 'hoger onderwijs voor ouderen'.

Het symposium wordt georganiseerd door de Universiteit Utrecht, in samenwerking met 'Vrienden van HOVO Utrecht'. Het symposium wordt op 19 januari 1998 van 9.30 tot 12.45 uur gehouden in de Jacobikerk te Utrecht. Kosten f 25,- per persoon. Lunch f 12,50 per persoon. Van 13.30 tot 17.30 uur houden de 'Vrienden van HOVO Utrecht' in de Jacobikerk hun Nieuwjaarsbijeenkomst. Programma voor symposium: Barbara de Lange, Universiteit Utrecht, vakgroep Sociologie, Postbus 80140, 3508 TC Utrecht. Telefoon maandag, woensdag en donderdag 9.00-11.00 uur: (030) 2534748.

Programma voor Nieuwjaarsbijeenkomst: Stichting Vrienden van HOVO Utrecht, Hester Wolhoff, Postbus 103, 3970 AC Driebergen. Telefoon en fax: (0343) 512575.

Solaris

In de vorige Illuster heeft u al kunnen lezen over de Universiteitswinkel. De winkel is op 9 september officieel geopend door de heer Veldhuis, voorzitter van het college van bestuur van de Universiteit Utrecht, middels het onthullen van de nieu-

we naam voor de winkel: Solaris. Dit is Latijn voor 'van de zon' en heeft dus alles te maken met de Sol Justitiae uit de huisstijl van de universiteit. De winkel heeft inmiddels haar collectie fors uitgebreid en zal ook de komende maanden nieuwe artikelen met het logo van de Universiteit Utrecht blijven toevoegen aan het assortiment. Nieuwe artikelen zijn onder andere: rugbyshirts, collegejacks, wijn, een mok, calculator, visitekaarhouder en een golfparaplu. Loop eens binnen bij Solaris of bel voor een prijslijst. De artikelen zijn voor Illuster-lezers natuurlijk ook te bestellen. Tevens staan wij open voor suggesties met betrekking tot nieuwe artikelen.

Naast onze eigen huiswijn Vinum Solare (a.c. Côtes du Roussillon en a.c. Bordeaux Blanc) bieden we u ook speciale wijnen voor de kerst:

Côtes du Rhône St. Gayan 1995 a.c. Côtes du Rhône. Een typische Côtes du Rhône uit het zuiden van de ons zo bekende Rhône-streek. De familie Roger Méffre produceert van de beroemde Grenache druif in de Gigondas, een vele malen onderscheiden Côtes du Rhône Domaine St. Gayan. Een uitstekende volle, fruitige, zon doorstoofde Rhône-wijn.

Muscadet Les Ferronnières 1994/1996 a.c. Muscadet de Sèvre et Maine, Tiré sur Lie. 'Tiré sur Lie' is een kwaliteitsbegrip dat slaat op een methode van muscadet maken. De wijn rijpt na de gisting 5 à 7 maanden op Sur Lie (bezinksel). Het geeft een verfijnde, fruitige wijn. Ferronnières behoort tot de absolute top kwaliteitswijnen in het district Sèvre et Maine.

Solaris Universiteitswinkel b.v., Drift 13, 3512 BR Utrecht, (030) 2536053/45, fax (030) 2536010. Openingstijden: maandag-vrijdag 13.00-17.00 uur.

Ufonds

Dinsdag 21 oktober vond de jaarlijkse ledenvergadering van het Utrechts Universiteitsfonds plaats. Er hadden zich zo'n honderd leden aangemeld, die met elkaar in de Botanische Tuinen discussieerden over de plannen die het bestuur aan hen had voorgelegd. Kern vormde de uitnodi-

ging van het college van bestuur aan de VUUF om uit te groeien tot universiteitsbrede alumnivereniging die in gezamenlijk overleg met de universiteit het alumnibeleid formuleert en zorgt voor de aansturing van de uitvoering. De conclusie was snel bereikt: de leden van de vereniging gaan akkoord met deze koerswijziging en hebben volmondig 'ja' gezegd op de uitnodiging. Met dit 'ja' is een proces begonnen van een nadere uitwerking in taken en verantwoordelijkheden, inrichting van de relatie tussen de universiteit en de Vereniging. Dat proces heeft tijd nodig en krijgt werkenderweg gestalte. Maar het vereist ook een aantal randvoorwaarden waarin de ledenvergadering heeft toegestemd.

Een klein en slagvaardig bestuur is een eerste vereiste om aan de veranderende eisen te voldoen. De scheiding tussen Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur zal vervallen, zo heeft de ledenvergadering besloten, en de omvang van het hele bestuur wordt teruggebracht tot 7 personen. Omdat de meeste leden van het AB en een aantal leden van het DB op het punt van aftreden stonden wegens het verstrijken van hun termijn, was dit het juiste tijdstip om dit besluit te nemen.

Afgetreden zijn: mr. J.J. Stael (voorzitter), prof. dr. F. Nemeth (lid DB), mr. A. Cohen Stuart, (lid DB), drs. P.h. van Setten, (lid AB), mw. drs. Y.A. Jansen-Linse, (lid AB), prof. dr. M.F. Kramer, (lid AB), prof. dr. J. van Gijn, (lid AB), mr. A.F. Guepin, (lid AB), mw. mr. M.M. Kallen-Morren, (lid AB), drs. E. Konijnenberg, (lid AB). Aangetreden zijn: prof. dr. H.J. Tieleman (decaan faculteit Godgeleerdheid, UU), mw. prof. dr. J. van Doorne-Huiskes (hoogleraar Emancipatieonderzoek EUR), mw. drs. M.E.A. Damen (RABOBank Utrecht, afd. Communicatie).

De voorzittershamer is in handen van het zittende bestuurslid prof. dr. J.F.G. Vliegthart.

De groeiende samenwerking tussen universiteit en vereniging vereist een fysieke nabijheid van de beide bureau's, zodat de slagvaardigheid van de uitvoering wordt vergroot. De verhuizing naar het bestuursgebouw heeft de voorkeur, zo vinden beide besturen, en de ledenvergadering is daarmee akkoord gegaan. Er wordt hard gewerkt aan een zichtbaar en laagdrempelig onderkomen, dat begin volgend jaar bedrijfsklaar is.

Het bestuur heeft het activiteitenplan voor de komende periode vastgesteld. De activiteiten richten zich op de bijzondere leerstoelen, de studenten, de alumni, de inrichting van de vereniging en het bureau. Exemplaren kunnen

Kennismakingskorting

Bij inlevering van deze bon in de Universiteitswinkel Solaris:

- ▶ 2 flessen Vinum Solare (rood en wit) samen voor f 21,50
- ▶ 2 flessen wijn (Côtes du Rhône en Muscadet) samen voor f 37,00
- ▶ 2 flessen Vinum Solare (wit en rood) + 2 flessen wijn (Côtes du Rhône en Muscadet) samen voor f 50,00

Geldig t/m 31 december 1997

Bon

worden opgevraagd bij het bureau. Bureau VUUF, drs. I. van de Meene, Achter de Dom 20, 3512 JP Utrecht, (030) 2538025, fax. (030) 2538026, e-mail: ufonds@bur.ruu.nl.

Bon

Bij inlevering van deze bon in het Universiteitsmuseum krijgt u één gratis exemplaar van

'Wij Utrechtse studenten. Wij leven al zoo vrij...'

'Wij Utrechtse studenten. Wij leven al zoo vrij...'

Omstreeks 1820 waren de meeste studenten afkomstig uit welgestelde families en voelden zij zich hoog verheven boven het gewone volk. Wie niet studeerde en bijvoorbeeld

een kamer verhuurde, was een ploert of een ploertin. Echte studenten waren ontgroend en droegen als ereteken een zijden pet en een degen, later een wandelstok.

'Wij Utrechtse studenten. Wij leven al zoo vrij...' geeft een beeld van het studentenleven in de negentiende en begin twintigste eeuw. Wie het wereldje van toen vergelijkt met de situatie van tegenwoordig, ziet grote verschillen, maar ook markante overeenkomsten.

Het boekje is verschenen op 1 december 1997 ter gelegenheid van de opening van de Utrechtzaal in het Universiteitsmuseum. Daar laat de tentoonstelling 'Geleerd in Utrecht' zien met welke hulpmiddelen wetenschap vroeger werd beoefend en gedoceerd.

Voor lezers van Illustrer die de tentoonstelling bezoeken, is (op=op!) tegen inlevering van de bon, een gratis exemplaar van deze uitgave verkrijgbaar aan de balie. Een extra reden om het nieuwe museum aan de Lange Nieuw-

straat te bezoeken.

Het Universiteitsmuseum ligt in het museumkwartier Utrecht. Bezoekadres: Lange Nieuwstraat 106, Utrecht. Infolijn: (030) 2538007. Openbaar vervoer: buslijn 2 en 22 vanaf Utrecht CS 15 minuten lopen door de oude binnenstad. Open: dinsdag t/m vrijdag van 10.00-17.00 uur; zaterdag, zon- en feestdagen van 13.00 uur-17.00 uur. Entreprijzen: volwassenen: f 7,-, tot 18 jaar f 3,50, studentenkaart, pas 65+, CJP, U-pas, 50% korting. Museumjaarkaart gratis.

Minnaertgebouw

Op 5 maart 1998 wordt het nieuwe Minnaertgebouw op De Uithof officieel geopend door dr. R. van Duinen, voorzitter van het NWO. Het gebouw, ontworpen door architect W.J. Neutelings, is het nieuwe onderkomen voor de faculteiten Natuur- en Sterrenkunde, en Wiskunde en Informatica.

Gedurende het hele jaar '98 worden er festiviteiten georganiseerd die in

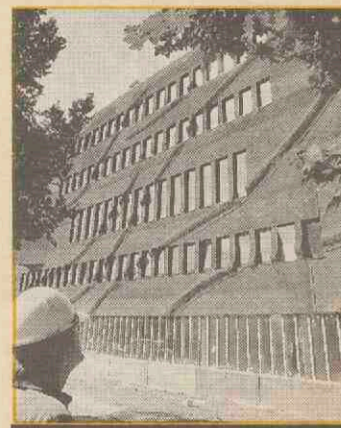
het teken staan van de ingebruikname van het gebouw.

Het Natuurkundig Gezelschap organiseert lezingen op 10, 17 en 24 maart door achtereenvolgens K.J. Lenstra, H. de Waard en M. Kuperus. Nobelprijswinnaar Paul Crutzen zal op 12 mei een voordracht houden. Ook de Emancipatie Commissie houdt een lezing.

De faculteiten en afdelingen die in het Minnaertgebouw worden gehuisvest hebben eveneens tal van activiteiten in petto. Op stapel staat onder meer een demonstratie over een op afstand bestuurd experiment door de werkgroep fysische informatie (FYI). Samen met het Julius Instituut en het ACCU organiseert het FYI bovendien een symposium over de onderwijskundige kant van Informatie en Communicatie Technologie. Het Centrum voor Didactiek van de Exacte Wetenschappen houdt een mini-symposium over het natuurwetenschappelijk onderwijs op de middelbare school. De studievereniging A-Eskwadraat organiseert drie dagen met elk een

ander thema. Op 4 maart gaat de vereniging van start met een actie-avontuurdag. Tijdens een forum op 9 maart praten politici uit Den Haag over de bèta-opleidingen.

De opening van het Minnaertgebouw staat ook centraal tijdens een aantal bekende jaarlijks terugkerende dagen, zoals de bèta-bedrijvendag (10 en 11 maart), de alumnidag (28 maart), de voorlichtingsdag (21 maart) en de PION olympiade.

Minnaertgebouw

Faculteiten

Biologie

Utrechtse Biologen Vereniging

Op 19 februari 1924 richtte de botanicus prof. dr. F.A.F.C. Went de Utrechtse Biologen Vereniging (UBV) op. De UBV vindt haar oorsprong in een comité, opgericht door prof. dr. Went en mej. dr. A. Hartsema. Dit comité had tot doel botanici uit Centraal Europa naar Nederland te laten komen om voordrachten te houden en hen van de nodige financiële middelen te voorzien.

In de vele jaren die de UBV nu oud is, heeft zij zich ontwikkeld tot een grote, zeer actieve studievereniging. De activiteiten beperken zich al lang niet meer tot het organiseren van lezingen. Naast een lezingencommissie heeft de UBV zeer vele commissies (op dit moment ongeveer 25) die op allerlei gebieden actief zijn, zoals bijvoorbeeld de symposiumcommissie, feestcommissie en toneelcommissie. In al die jaren, dat de UBV nu bestaat, zijn erg veel biologen actief geweest in één of meer van die commissies, en een nog groter deel is wel eens op een UBV-activiteit geweest. En naar deze biologen zijn wij op zoek!

In 1999 bestaat de Utrechtse Biologen Vereniging namelijk 75 jaar. Reden voor een groot feest! Aan dit feest willen we zoveel mogelijk Utrechtse biologen deel laten nemen. Daarom zijn wij op zoek naar de adressen van biologen, die aan de Universiteit Utrecht gestudeerd hebben. Bent u één van die biologen, dan zouden wij graag uw naam, adres en tele-

foonnummer ontvangen. Ook als u adressen van andere oud-Utrechtse biologen weet, zijn deze van harte welkom.

U kunt uw reacties opsturen/doorbel-len naar: Lustrumcommissie, Utrechtse Biologen Vereniging, F.A.F.C. Wentgebouw, kamer Z103, Sorbonnelaan 16, 3584 CA Utrecht, (030) 2536741, fax (030) 2537430, e-mail: Ubv@studver.ruu.nl.

Letteren

Cercle

Hallo oud-studenten Frans. Denken jullie ook nog vaak terug aan die goede tijd die op de universiteit genoten is? Dan denken jullie vast ook terug aan de Cercle, de studievereniging die sporttoernooien, films, culturele avonden en feesten organiseerde. Deze vereniging bestaat vanaf 1954 en is nog steeds actief. We kunnen ons indenken dat na het afstuderen de belangstelling voor Franse films, lezingen en theater niet ineens weg is. Daarom willen we ook oud-studenten de mogelijkheid geven nog steeds lid te blijven, zodat zij op de hoogte gehouden worden van de activiteiten en daar ook aan deel kunnen nemen. Bovendien krijgen zij ook de **Circonflexe** thuisgestuurd, het tweemaandelijks blad van Frans met filmrecensies, chansonsanalyses, ingestuurde verhalen en gedichten. *Lid worden doe je door f 25,- (per jaar) over te maken op bankrekening (ABN Amro) 55 55 11 561 ten name van M. Westerbeek o.v.v. Cerclelid.*

Middel nederlandse Letterkunde

In juni 1998 gaat de cursus 'Willem van Affligem en Lutgart van Tongeren. Literair-historische achtergronden van het Kopenhaagse Leven van Lutgart' van start. Het Kopenhaagse Leven van Lutgart (ca. 1270) is door zijn ontdekker wel betiteld als 'het merkwaardigste onzer berijmde heiligenlevens'. Hoewel zo'n jubelende kwalificatie van de vinder op zichzelf enige argwaan verdient, is zij niet misplaatst. De ontdekking van Van Veerdeghe in Kopenhagen, in 1997 precies een eeuw geleden, bracht inderdaad een bijzonder handschrift aan het licht. Het gaat om een van de oudste Middel nederlandse tekstgetuigen van enige omvang: zonder het verloren eerste boek telt het werk 20.000 verzen. De wijze waarop de bewerker met zijn voorbeeldtekst, de Vita Lutgardis van Thomas van Cantimpré (ca. 1248), is omgesprongen is in menig opzicht opmerkelijk. De dichter heeft Thomas' bondige, hagiografische verslag van Lutgarts leven bewerkt tot een vloeiend en aanschouwelijk verhaal. Daarbij heeft hij het levensverhaal van de maget vri voorzien van prologen en epilogon die zicht bieden op een levendige voorstelling van een voordracht. De bewerker hanteert bovendien vlekkeloos de jambische versmaat op een moment dat het heffingenvers nog alomtegenwoordig is. En het (enig bewaarde) handschrift, dat is voorzien van een drietal miniaturen, is vermoedelijk tot stand gekomen onder toezicht van de dichter.

Bijeenkomsten: vier maandag-avonden in juni 1998 (8, 15, 22 en 29 juni). Docent: Erwin Mantingh Inschrijvingskosten: f 150,-

Adam Simons-reeks

In de 'Adam Simons-reeks' zijn verschenen: 'C.G.N. de Vooys en de explosie van de neerlandistiek' en 'Dameskoor "Het zingend vedertje" of de geschiedschrijving van de moderne Nederlandse poëzie'.

► In de lezing 'C.G.N. de Vooys en de explosie van de neerlandistiek' blikt prof. dr. W.P. Gerritsen terug op de ontwikkelingen in de Utrechtse neerlandistiek vanaf de instelling van de eerste leerstoel in 1815. De tekst van deze lezing is opgenomen in de eerste uitgave in de 'Adam Simons-reeks' van de vakgroep Nederlands. Tijdens de lezing, die op de eerste alumnidag van de vakgroep werd gehouden, gaf Gerritsen ook zijn persoonlijke visie op recente ontwikkelingen in de vakbeoefening en op de taak van de neerlandicus in de samenleving.

► Op de tweede alumnidag van de vakgroep Nederlands op 5 april jl. heeft prof. dr. Wiljan van den Akker een lezing gehouden onder de titel 'Dameskoor "Het zingend vedertje" of de geschiedschrijving van de moderne Nederlandse poëzie'. Sinds twee jaar voeren Wiljan van den Akker en Gillis Dorleijn een onderzoek uit dat zal uitmonden in een geschiedenis van de Nederlandse poëzie van 1880 tot 1940. In dit onderzoek nemen zij het literaire veld als uitgangspunt en stellen zij vragen als: wie nemen op welk moment de dominante posities in

binnen het literaire circuit? hoe vindt de beeldvorming rond auteurs en groeperingen plaats? en welke factoren spelen daarbij een rol? Ze laten zich leiden door de gedachte dat het literaire speelveld complexer is dan wat de filters van de geschiedenis hebben doorgelaten.

► Adam Simons (1770-1834) was de eerste hoogleraar in de Nederlandse letteren en geschiedenis aan de Utrechtse universiteit, waar hij van 1815 tot 1834 doceerde. In de reeks die naar hem is vernoemd, verschijnen teksten die te maken hebben met de (alumni-)activiteiten van de vakgroep en die zich lenen voor publicatie. De reeks wordt fraai uitgegeven en de boekjes zijn voorzien van een stofomslag.

Beide boekjes zijn te bestellen door tien gulden over te maken op giro-rekening 564085 t.n.v. U.U. faculteit Letteren, Kromme Nieuwegracht 46, Utrecht o.v.v. 1512401 'Gerritsen' of 'Van den Akker'. Bij betaling via GiroTel dienen ook de adresgegevens te worden vermeld.

Alumni-almanak Nederlands

Afgelopen april verscheen de tweede editie van de alumni-almanak van de vakgroep Nederlands van de faculteit Letteren. De almanak is een naslagwerk waarin de adressen van ongeveer 700 oud-studenten te vinden zijn. Bovendien wordt hun huidige werkplek vermeld. Dat is handig voor mensen die bijvoorbeeld op zoek zijn naar een tekstschrijver of corrector. *De 'Alumni-almanak' kost tien gulden (inclusief verzendkosten) en is te bestellen door tien gulden over te maken op girorekening*

564085 t.n.v. U.U. faculteit Letteren, Kromme Nieuwegracht 46, Utrecht o.v.v. 1512401 en 'almanak'. Bij betaling via Girotel dienen ook de adresgegevens te worden vermeld.

fax (030) 2533072, e-mail: j.a.dekooker@chem.ruu.nl.

Sociale Wetenschappen

Alcmaeon

Inmiddels is 1997 alweer bijna ten einde. Voor de Utrechtse Faculteitsvereniging der Sociale Wetenschappen, Alcmaeon is het weer een intensief jaar geweest, met vele interessante activiteiten. Maar ook in 1998 zal Alcmaeon niet stil blijven zitten. Inmiddels is het achtste bestuur alweer aangetreden en wij zijn vol enthousiasme bezig er weer een energiek jaar van te maken. Zo hebben we op 20 januari een lezing van de commissie Arbeid, Organisatie en Management, op 3 februari een lezing van de commissie Cultuur, Mens en Maatschappij en op 17 februari zal de commissie Gezondheid en Hulpverlening een lezing verzorgen. Zo is er voor elk weer wat wils. Naast deze lezingen organiseren wij ook groots opgezette congressen, symposia, fora, bedrijfsbezoeken en workshops, deze zijn elk gekoppeld aan actuele, sociaal-wetenschappelijke onderwerpen. Een lidmaatschap kan ook voor u interessant zijn. Om te beginnen ontvangt u namelijk vijf keer per jaar een sociaal-wetenschap-

pelijk magazine, de Geestig. Hierin wordt aandacht besteed aan actuele onderwerpen en onderzoeken, maar het ontbreekt ook zeker niet aan ontspannende teksten en columns. Daarnaast wordt u door nieuwsbrieven en folders op de hoogte gehouden van ons activiteiten aanbod. Last but not least kunt u tegen korting of geheel gratis deze activiteiten bezoeken. Voor slechts f 25,- bent u al begunstiger en steunt u een jonge en dynamische maar vooral ook enthousiaste vereniging.

Informatie: Alcmaeon, Heidelberglaan 1, 3584 CS Utrecht, (030) 2533200, e-mail: alcmaeon@fsw.ruu.nl.

De Utrechtse School

Beginnende trainers, opleiders en consultants merken vaak dat zij, ondanks hun doctoraal diploma, tekortkomingen hebben zowel qua kennis als qua vaardigheden. Anderen die beschikken over meer praktijkervaring, merken dat ze weliswaar steeds beter ingespeeld raken op de eisen die het trainings- en consultancywerk stelt, maar ook meer zicht krijgen op hun eigen capaciteiten en beperkingen. Beide groepen (zullen) worden geconfronteerd met ontwikkelingen

op de markt die een verdergaande professionalisering vergen. Met name trainers/adviseurs krijgen steeds meer te maken met activiteiten als: het ontwerpen en uitvoeren van trainingen als interventie binnen organisatieveranderingstrajecten; het verzorgen van trainingen on the job; het beleggen van werkconferenties; teambuilding; het coachen van zelfsturende of projectteams; individuele counseling; behandeling van chronische interpersoonlijke en intergroepsconflicten. Speciaal voor trainers, opleiders en consultants biedt het Utrechts Instituut voor Groepstraining en -consultancy (IGC) diverse opleidingsmogelijkheden.

Het IGC richt zich met zijn opleidingen op meerdere doelgroepen: groepstrainers/consultants die bijscholing wensen en/of in lacunes willen voorzien al of niet met het oogmerk op een NIP-registratie; opleiders die de technische kant van opleidingen beheersen maar zich verder willen ontwikkelen op het gebied van het hanteren van interpersoonlijke en groepsdynamieken; organisatie-adviseurs die zich willen ontwikkelen op het gebied van procesmatige begeleiding van individuen, groepen en organisaties.

De ontwikkeling van deze opleiding is een initiatief van medewerkers van de vakgroep Sociale- en Organisationspsychologie van de Universiteit Utrecht. Ook docenten uit andere vakgroepen en/of universiteiten, en ervaren trainers/adviseurs en opleiders werkzaam in de praktijk, leveren inmiddels een substantiële bijdrage. Dr. B. Kuypers is directeur van het IGC en heeft jarenlange ervaring met het opleiden en superviseren van trainers en aspirant trainers. Het IGC wordt organisatorisch ondergebracht bij De Utrechtse School, het postdoctorale opleidingsinstituut van de Universiteit Utrecht. Het IGC richt zich met name tot diegenen die hun doctoraalexamen bij de vakgroep Sociale en Organisationspsychologie hebben behaald (of daar aan 'vitale' studieonderdelen deelgenomen hebben). Als je geïnteresseerd bent om op de hoogte gehouden te worden van verdere ontwikkelingen, en ook als je van anderen weet of denkt te weten dat ze geïnteresseerd zijn, zorg dan dat het IGC op de hoogte komt van jouw en/of haar/hem/hun juiste adres. *Informatie: Utrechts Instituut voor Groepstraining en -consultancy, Admiraal Helfrichlaan 1, 3527 KV Utrecht, (030) 2967879, fax (030) 2967290.*

Scheikunde

Alumnivereniging

In het vorige nummer van Illuster heeft u kunnen lezen dat de faculteit Scheikunde een Alumnivereniging opricht. Deze vereniging zal activiteiten voor alumni organiseren en u via een nieuwsbrief op de hoogte houden van facultaire ontwikkelingen. Aan het lidmaatschap van de Alumnivereniging zijn geen kosten verbonden.

In oktober is een aanmeldingsformulier verstuurd naar alle geregistreerde scheikunde-alumni, samen met het eerste nummer van de nieuwsbrief 'Utrechts Destillaat'. Inmiddels hebben zich enkele honderden leden gemeld. Misschien heeft u ook belangstelling voor de Alumnivereniging, maar is het formulier blijven liggen; stuur het dan alsnog terug. Heeft u geen aanmeldingsformulier ontvangen, neem dan contact op met Jos de Kooker, Bureau Faculteit Scheikunde, Postbus 80083, 3508 TB Utrecht, (030) 2533793,

Uitnodiging Universiteitsdag

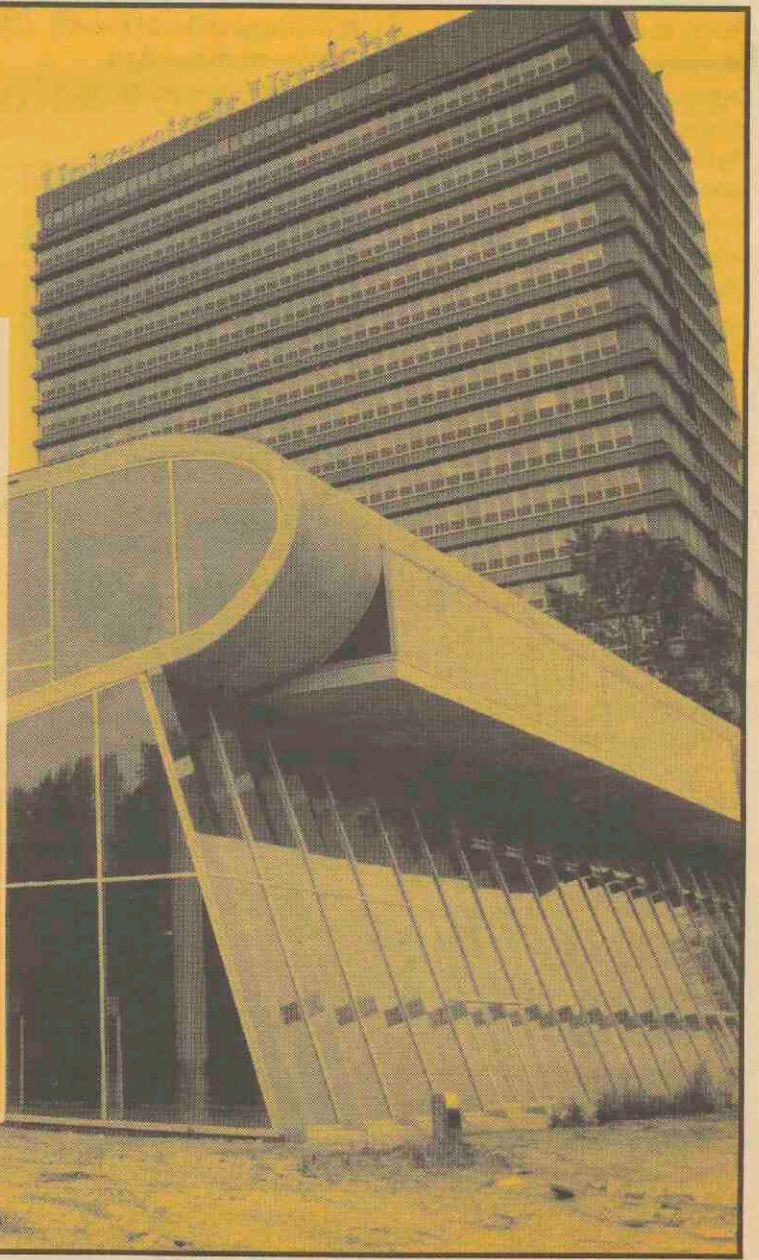
zaterdag 28 maart

De Universiteit Utrecht en het Utrechts Universiteitsfonds nodigen alumni van harte uit om op zaterdag 28 maart naar Utrecht te komen voor de jaarlijkse Universiteitsdag. Het programma is zeer divers. 's Ochttends en 's avonds is er een algemeen programma. 's Middags ontvangen de volgende faculteiten hun alumni:

Aardwetenschappen, Biologie, Geneeskunde, Letteren (Arabische, Nieuwperzische en Turkse talen en culturen, Franse taal- en letterkunde, Geschiedenis, Kunstgeschiedenis en archeologie, Mediëvistiek, Muziekwetenschap, Nederlands, Theater-, film- en televisiewetenschap, Vrouwenstudies), Natuur- en Sterrenkunde, Rechtsgeleerdheid, Ruimtelijke Wetenschappen, Scheikunde, Sociale Wetenschappen, Wijsbegeerte, Wiskunde & Informatica.

De volgende (reünisten)verenigingen richten voor oud-leden een ontmoetingspunt in: Biton, Unitas, USC, UVSV/NVVSU, SSR-NU, Veritas, SIB en USKO.

Wilt u komen? Reserveer dan zaterdag 28 maart vast in uw agenda. In februari krijgt u een uitgebreid programma en een aanmeldingskaart thuisgestuurd. Voor meer informatie: Informatiecentrum Universiteit Utrecht: (030) 2532651.

Studentenleven

SIB

De Studentenvereniging voor Internationale Betrekkingen (SIB) is niet alleen interessant voor leden, doch ook voor oud-leden! Bovendien zijn onze activiteiten vrij toegankelijk, dus ook geïnteresseerde niet-leden zijn van harte welkom. De SIB organiseert onder andere lezingen over politieke, maatschappelijke en culturele ontwikkelingen in de wereld. Het thema van de SIB-Nederland-campagne van komend jaar wordt 'Mensenrechten'. Door heel Nederland zijn dan diverse activiteiten te bezoeken die met dit onderwerp te maken hebben. En in april staat de reünisten een activiteit ter ere van onze dies te wachten! Oud-leden, ook u kunt nog reünist worden!

Voor informatie kunt u mailen naar sib@fys.ruu.nl, bellen (030) 2532884 of faxen (030) 2538775. Kom gerust

Publicaties

De inhaalrace

In 'De inhaalrace' vertellen tien studerende en afgestudeerde allochtone Nederlanders over hun ervaringen tijdens de studie. Migranten en vluchtelingen met doorzettingsvermogen blijken het ver te kunnen schoppen in het hoger onderwijs. In het boek komen de persoonlijke ambities, de studie-omgeving en de culturele achtergrond van deze tien mensen naar voren.

Eén van hen is Josta Straal; 28 jaar en van Creools-Surinaamse afkomst. Ze behaalde haar vwo-diploma in Suriname, waarna ze diergeneeskunde in Utrecht ging studeren. Volgens Josta is diergeneeskunde een zeer zware studie. Niet alleen mentaal, maar ook fysiek. De studieduur van zes jaar met een uitlooptermijn van twee jaar is voor veel Surinamers een struikelblok. Meestal moeten ze zelf het geld opbrengen. Josta ziet echter ook veel voordelen in haar studie. "Het leverde mij niet alleen maatschappelijke maar ook sociale voordelen op. De kennis die ik heb opgedaan, maakt mij tot een completer persoon en de contacten die ik heb gelegd zijn ook belangrijk voor mijn latere werk."

'De inhaalrace' is bestemd voor iedereen die geboeid is door de integratie van mensen met verschillende culturele achtergronden. Het boek

Informatie voor deze rubriek gaarne toezenden aan de redactie onder vermelding van 'Publicaties'

eens langs bij Cultureel Centrum Parnassus, Kruisstraat 201, kamer 204 in Utrecht, of breng een virtueel bezoekje: www.fys.ruu.nl/~sib.

Triton

Vanaf september dit jaar heeft de Utrechtsche Studenten Roeivereniging Triton een technisch directeur binnen haar gelederen: Henk-Jan Zwolle. Hij zal zich vooral bezighouden met het opleiden en begeleiden van coaches. De werkwijze van Henk-Jan Zwolle houdt in dat er per sectie een coördinator is, die fungeert als het eerste aanspreekpunt voor de coaches. De coördinatoren zijn bij de Damesch Anne de Lange en bij de Heeren Geert-Jan Beckeringh. Deze laatste was coach van Henk-Jan Zwolle toen hij goud won in de dubbeltwee op het WK van 1991.

bevat een vademecum met adressen en telefoonnummers van enkele organisaties die zich inzetten voor migranten en vluchtelingen die studeren of afgestudeerd zijn.

'De inhaalrace', geschreven door Roline Redmond en Sabah Makhloufi, is een uitgave van het Netwerk-ZMV Utrecht, Postbus 85376, 3508 AJ Utrecht, (030) 2331772. ISBN: 90-9010532-8.

Alles moet Anders!

Voor veel mensen is het doen van wetenschappelijk onderzoek een vaag verschijnsel. Om de mystiek rond het verschijnsel wetenschap enigszins op te helderen bieden vijftien assistenten-in-opleiding van de faculteit Sociale Wetenschappen een blik in de keuken van hun promotie-onderzoek waarin de mens centraal staat. In het boek 'Alles moet Anders' stellen de onderzoekers de veranderingsprocessen in individu, omgeving en maatschappij aan de kaak. Opgesplitst in vier onderdelen gaan ze in op veranderingsprocessen in respec-

tievelijk kinderen, adolescenten, (jong) volwassenen en de maatschappij. Meer specifiek wordt in het eerste deel de samenhang bestudeerd tussen stoornissen in de lichamelijke, cognitieve en/of sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen en hun functioneren. In het tweede deel worden veranderingen beschreven die optreden tijdens de adolescentie. Centraal staan onder andere de vragen, hoe veranderingen in de relatie met ouders en leeftijdgenoten gerelateerd zijn aan het ontstaan van afwijkend gedrag en welke veranderingen in de afgelopen jaren plaatsvonden in de morele ontwikkeling en politieke voorkeur van adolescenten. In het derde deel van het boek verdiepen de auteurs zich in diverse veranderingsprocessen bij (jong)volwassenen. Men stelt zich bijvoorbeeld de vraag of reclame een gunstige invloed heeft op het veranderen van gezondheidsgedrag en of emoties een goede ingang zijn om ontwikkelingen bij volwassenen te bestuderen. Tenslotte komen in het vierde deel de veranderingsprocessen in de maatschappij aan de orde. In dit deel bespreken de onderzoekers de relevantie van maatschappelijke veranderingen vanuit een gezondheidskundige, politieke en onderwijskundige invalshoek. *Alles moet Anders: Veranderingsprocessen in individu, omgeving en maatschappij* is verschenen onder redactie van: Joan van Horn, Mariëlle Klerks, Marc Noom, Marco Strik. ISBN 90-5187-276-3.

Het boek is te bestellen bij: Universiteit Utrecht, Afdeling Repr/Magazijn FSW, Centrum Gebouw Zuid, Heidelberglaan 1, 3584 CS Utrecht.

Behandelingsmogelijkheden van vitiligo

Vitiligo is een aandoening waarbij delen van de huid geen pigment meer bevatten. Het komt bij ongeveer een procent van de bevolking voor. Het rapport 'Behandelingsmogelijkheden van vitiligo' is het resultaat van literatuuronderzoek dat de Wetenschapswinkel Geneesmiddelen heeft gedaan op verzoek van de Landelijke Vereniging voor Vitiligo Patiënten. Eerste keus in de behandeling zijn corticosteroiden op de huid en de PUVA-therapie, waarbij de patiënt wordt bestraald met langgolvlige ultravioletstraling (UVA). De Landelijke Vereniging voor Vitiligo Patiënten wilde weten of het risico op huidkanker bij de PUVA-therapie is verhoogd. De kans op huidtumoren blijkt bij de behandeling van vitiligo veel lager te zijn dan bij de behandeling van psoriasis, waarbij hogere doseringen worden toegepast. 'Behandelingsmogelijkheden van vitiligo' door I. van den Broek.

ISBN: 90-74772-25-0.

Het rapport is te bestellen door overmaking van f 12,50 op giro 228947 t.n.v. UU, faculteit Farmacie, Utrecht o.v.v. PUG/97-7, naam en adres.

Personalia

► **Drs. Niek Pas**, Utrechts historicus en onderzoeker, heeft eind september uit handen van de Franse ambassadeur de Prix de Paris ontvangen. De prijs bestaat uit een beurs van 25 duizend gulden.

Pas heeft Franse letterkunde en moderne geschiedenis gestudeerd aan de Universiteit Utrecht. Hij onderzocht de geschiedenis van de studentenbewegingen in Frankrijk en Nederland. Met de beurs kan de historicus een jaar lang onderzoek doen in Frankrijk naar de verbanden tussen studentengroepen in beide landen.

► **Prof. dr. J.M. van Ree**, hoogleraar psychopharmacologie en verbonden aan het Rudolf Magnus Instituut voor Neurowetenschappen, is benoemd tot eredoctor van de Pavlov Universiteit in Sint Petersburg. Hij krijgt de onderscheiding voor zijn onderzoek naar verslaving en hersenaandoeningen. Van Ree werkt al jaren samen met de Russische universiteit op het gebied van het experimentele verslavingsonderzoek. Die samenwerking spitst zich toe op de rol van endorfinen (lichaamseigen 'drugs') en andere stoffen in de hersenen bij verslaving. Van Ree is voorzitter van de Centrale Commissie Behandeling Heroïneverslaafden en is daardoor nauw betrokken bij het experiment om verslaafden gratis heroïne te geven. Ook is Van Ree vice-voorzitter van de Hersenstichting Nederland.

► **Prof. dr. H.A. van der Vorst en dr. G. Sleijnen** van de vakgroep wiskunde krijgen een belangrijke prijs voor hun artikel dat gaat over het efficiënt bepalen van instabiliteiten in matrixproblemen. De Society for Industrial Applied Mathematics bestempelde het artikel van Van der Vorst en Sleijnen als het beste in de periode 1993-1996. Realistische berekeningen van instabiele fysische processen kennen een grote mate van onnauwkeurigheid en nemen vaak veel tijd in beslag. Van der Vorst en Sleijnen vonden een goede techniek om instabiliteit efficiënter te beschrijven. De techniek wordt inmiddels op grote schaal toegepast.

Informatie voor deze rubriek gaarne toezenden aan de redactie onder vermelding van 'Personalia'

Illustrer is een gezamenlijke uitgave van de Universiteit Utrecht en de Vereniging Utrechts Universiteitsfonds. In samenwerking met faculteiten en verenigingen, het Alumniplatform en de Stichting Utrechts Universiteitsblad. Illustrer verschijnt vier keer per jaar en wordt toegezonden aan afgestudeerden van de Universiteit Utrecht in een oplage van 60.000.

Hoofdredacteur: Twan Geurts

Redactie: Karin Beneken Kolmer, Noor van Haaren, Désirée Majoor, Armand Heijnen

Redactie-advies: Roeland Dobbelaar, Sandra van Dillen, Lex Linssen, Esther Lusse, Ted Sanders, Harry van den Tweel

Redactie-raad: Jo Groebel, hoogleraar massacommunicatie; Willem Kardux, (voorzitter), secretaris Universiteit Utrecht; Joop Kessels, hoofd programma Communicatie; Joke Mat, redactie NRC-Handelsblad; Herre van Oostendorp, Stichting Utrechts Universiteitsblad; Mascha Damen, Vereniging Utrechts Universiteitsfonds; Leon van de Zande, studievereniging Awater

Aan dit nummer werkten verder mee:

Willem Asman, Mirke Beckers, Bastiaan Bommeljé, Tanny Dobbelaar, Alette van Doggenaar, Maarten Evenblij, Peter Giesen, Erik Hardeman, Armand Heijnen, Frans van Mieghem, Leo Mudde, Lex Linssen, Leonie van den Schoor, Kees Volkers, Anne van Voorthuizen

Fotografie: Maarten Hartman, Ivar Pel, Stijn Rademaker, Herman de Voogdt, Bert Verhoeff/HH

Cartoon: Niels Bongers

Ontwerp en opmaak: Jeske van der Poel, Hans Lodewijkx visuele communicatie

Druk: Drukkerij Dijkman BV, Amsterdam

© Universiteit Utrecht. Illustrer, periodiek voor alumni van de Universiteit Utrecht. Overname van artikelen is - onder bronvermelding - toegestaan. Het U-blad stelt op verzoek van de redactie eerder in het U-blad verschenen artikelen en illustraties beschikbaar aan Illustrer. ISSN: 1383-4703

Voor toezending is gebruik gemaakt van alumni bestanden van:

Vereniging Utrechts Universiteitsfonds
Reünistenvereniging BITON
Reünistenvereniging SSR-NU
Reünistenvereniging Unitas S.R.
'Lungit lunctus'
Reünistenvereniging USC
Reünistenvereniging UVSV/NNVSVU
Reünistenvereniging Veritas
Faculteit Farmacie
Faculteit Godgeleerdheid
Faculteit Letteren
Faculteit Natuur- en Sterrenkunde
Faculteit Rechtsgeleerdheid
Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen
Faculteit Sociale Wetenschappen
Faculteit Scheikunde
Faculteit Wijsbegeerte
Faculteit Wiskunde en Informatica
A-Eskwadraat, Avirus, ESN, JSVU, PHEPH, SIB, SAMS, SVKIU, John Tomes, UGV, URIOS, UHSK, KNGMG, KNMG, KNMVD, KNMP, NIBI, NIP

Redactie-adres:

Illustrer, postbus 80125,
3508 TC Utrecht,
(030) 2534073,
fax: (030) 2533685,
e-mail: k.beneken@bur.ruu.nl

k w a r t a a l

Een kwartaalkeuze uit de persberichten van promoties, oraties, en onderzoek.

Fraude met vlees

Fraude met vleesproducten, zoals kip als kalkoen verkopen, kan met behulp van een DNA-methode snel worden opgespoord. Deze methode is gebaseerd op het zogenoemde niet-coderende deel van het DNA. Dit evolueert veel sneller en is kenmerkend voor een bepaalde diersoort of nauw verwante diersoorten. De DNA-methode kan ook sterk bewerkte voedingsmiddelen identificeren en fraude hiermee opsporen.

Anders dan eiwitten verandert DNA namelijk niet definitief van vorm na verhitting. Dat concludeert evolutiebioloog Jaap Buntjer in zijn proefschrift 'DNA repeats in the vertebrate genome as probes in phylogeny and species identification'. Op 23 oktober promoveerde hij bij de faculteit Diergeneeskunde (promotores: prof. dr. A. Ruiter, prof. dr. B.A.M. van der Zeijst; co-promotor: dr. J.A. Lenstra).

Allochtone kinderen net zo gezond

Allochtone kinderen zijn net zo gezond als autochtone kinderen. Wel bestaan er onderlinge gezondheidsverschillen. Deze zijn grotendeels te verklaren door verschillen in cultuur en minder door economische aspecten, zoals beroep en inkomen. Zo hebben Nederlandse kinderen meer astmatische klachten, terwijl allochtone kinderen meer last hebben van bedplassen. Diabetes komt vaker voor bij Marokkaanse kinderen, maar bij Surinaamse en Turkse kinderen juist minder vaak. Een cultureel verschil is bijvoorbeeld het wel of niet geven van borstvoeding. Turkse moeders geven vaker en Surinaamse moeders minder vaak borstvoeding dan Nederlandse moeders. Het beschermende effect tegen infectieziekten van borstvoeding ontbreekt dus bij sommige

Surinaamse baby's. Wel is de sterftekans van Turkse en Marokkaanse kinderen twee keer zo hoog als die van Nederlandse kinderen. Opvallend was dat de sterfte in het buitenland in belangrijke mate bijdroeg aan deze verhoogde sterftekans. Het ging voornamelijk om ongevallen (auto-ongelukken), infecties (maag- en darminfecties) en aangeboren afwijkingen. Tot deze conclusies kwam de epidemioloog Marcel van der Wal in zijn proefschrift 'Etnische ongelijkheid in gezondheid bij kinderen. Een epidemiologische studie binnen de jeugdgezondheidszorg in Amsterdam bij kinderen van 0-14 jaar'. Op 21 oktober promoveerde hij bij de faculteit Geneeskunde (promotores: prof. dr. T.W.J. Schulpen, prof. dr. Verloove-Vanhorick).

Ijzer bestand tegen roest

Een laag ijzernitride maakt ijzer bestand tegen roestvorming en slijtage. In een nieuwe methode versnelt een laagje nikkel op het ijzeroppervlak de vorming van zo'n beschermende laag (nitreren). Hierdoor kan dit proces bij lagere temperaturen plaatsvinden (300°C in plaats van 550°C). Dit heeft als voordeel dat het gevormde ijzernitridelaagje stabiel is en beter beschermt tegen roesten. De methode vindt zijn toepassing in situaties waarin een dunne aaneengesloten nitridelaag gewenst is, zoals bij scheerkoppen, assen en tandwielen.

Dit blijkt uit het proefschrift 'Low-temperature nitriding of iron' van Dieuwert Inia. Op 16 oktober promoveerde hij bij de faculteit Natuur- en Sterrenkunde (promotores: prof. dr. F.H.P.M. Habraken, prof. dr. D.O. Boerma; co-promotor: dr. A.M. Vredenberg). Op de nieuwe methode is inmiddels octrooi aangevraagd.

Hoogleraren

In het komende kwartaal houden de volgende hoogleraren hun oratie (Aula van het Academiegebouw, Domplein 29, Utrecht om 16.15 uur):

Mw. prof. dr. M.J. Schwegman, faculteit Letteren, 23 januari
 Prof. dr. F. de Clerck, faculteit Farmacie, 4 februari
 Prof. dr. G.F. Koerselman, faculteit Geneeskunde, 10 maart
 Prof. dr. M.A.M. Taverne, faculteit Diergeneeskunde, 12 maart
 Prof. dr. O. van Nieuwenhuizen, faculteit Geneeskunde, 20 maart

Heupbreuk ingrijpend

Het breken van een heup is voor ouderen vaak een ingrijpend keerpunt in hun leven. Slechts een kwart van de patiënten kan na de behandeling hetzelfde leven leiden als voor het ongeluk. Tien procent overlijdt binnen een maand na de val. Dit blijkt uit het proefschrift 'Heupfracturen bij ouderen in de stad Utrecht. Een prospectieve studie' van Nicôle Koot. Zij is van mening dat veel problemen te voorkomen zijn door patiënten sneller terug te laten keren naar hun eigen omgeving en oude niveau van activiteiten. Hierbij moeten goede hulp en revalidatiemogelijkheden voorhanden zijn. Desnoods moet de familie bijspringen om bij de dagelijkse bezigheden te helpen. Een lang verblijf van enkele maanden in het ziekenhuis kan leiden tot complicaties zoals doorliggen en depressiviteit. Op 23 september pro-

moveerde Koot bij de faculteit Geneeskunde (promotor: prof. dr. Chr. van der Werken, co-promotor: dr. G.J. Clevers).

Nicôle Koot: "Patiënten moeten sneller terug naar eigen omgeving."

Boeddhisme niet voor wereld-verlaters

Het moderne boeddhisme komt niet overeen met de kernleer van Boeddha zelf. Het wordt te veel gezien als een religie die, via meditatie, een weg naar individuele verlossing biedt voor 'wereld-verlaters'. Westerse vertalingen zitten vol met metafysische begrippen, zoals goed

en slecht, geest en lichaam. Volgens Boeddha zijn deze tegenstellingen een bron van conflict en geweld. Het oorspronkelijke boeddhisme maakt geen onderscheid naar ras, volk, klasse of geslacht. Dit stelt Nalin Swarin in zijn proefschrift 'Maggā: The Buddha's way to

human liberation. A socio-historical approach' waarin hij de overeenkomsten behandelt tussen de denkbeelden van een grote groep filosofen (o.a. Nietzsche) en Boeddha. Op 9 oktober promoveerde hij bij de faculteit Godgeleerdheid (promotor: prof. dr. M.A.G.T. Kloppenborg)

Beroeps cultuur artsen obstakel

De heersende opvatting van medisch specialisten over hun vak vormt nog altijd een obstakel voor de loopbaan van vrouwelijke artsen.

In de huidige opvatting van professionaliteit heeft de arts een zo groot mogelijke persoonlijke en eenzijdige verantwoordelijkheid voor de patiënt. De arts moet continu beschikbaar zijn om de patiënt zelf onder toezicht te kunnen houden. Kortere werken en deeltijdwerk passen niet in deze opvatting, waardoor met name vrouwen minder kans maken op een bevredigende carrière. Er blijken dan ook grote verschillen te bestaan tussen mannen en vrouwen als het gaat om de verhouding tussen arbeid en de privésituatie. Vrouwen zijn minder vaak vrijgevestigd en werken vaker in academische ziekenhuizen dan mannen.

Myra Keizer: "Kortere werken past niet in beroeps cultuur artsen."

Zij werken gemiddeld een dag minder per week. Zij leven vaker alleen, en als ze samenwonen of getrouwd zijn heeft de partner vaak een beroep dat minstens zo veeleisend is. Vrouwelijke specialisten hebben minder vaak kinderen, en als er kinderen zijn is dat een argument om minder te gaan werken of te stoppen met klinisch werk. Bovendien verdienen vrouwelijke specialisten minder dan hun mannelijke collega's. Dit blijkt uit het proefschrift 'De dokter spreekt. Professionaliteit, gender en uitsluiting in medische specialismen' van Myra Keizer. Op 28 november promoveerde zij aan de faculteit Sociale Wetenschappen (promotores: prof. dr. S.L. Sevenhuijsen, prof. dr. C.D.A. Brinkgreve)

Geen last meer van najaarsmoetheid

De zisprong

Opmerkelijke loopbanen

Marc Jon Ming (34) studeerde in 1990 af als sociaal geograaf. Nu ontwerpt hij meubels en interieurs.

Marc Jon Ming wijst naar het dressoir in zijn huiskamer. Het meubel heeft een fraai mahoniehouten blad, vijf laatjes en gebogen deuren van roestvrij staal. "Kijk, dit is mijn eerste project, uit 1992. De fouten erin kan ik dromen, maar ik ben er nog steeds trots op."

Het eenmansbedrijf Material is gevestigd in een klein kamertje van Marc's huis. Hier maakt hij zijn ontwerpen. In het begin waren dat voornamelijk kasten en tafels; tegenwoordig zijn het complete interieurs van woonhuizen en bedrijven. Op dit moment werkt hij aan het ontwerp van een bar,

Oproep voor deze rubriek

Bent u na uw studie ook iets heel anders gaan doen of kent u iemand die een 'zisprong' heeft gemaakt, laat het dan weten aan de redactie van *Illustrer*, telefoon: (030) 2534073, fax: (030) 2533685, e-mail: k.beneken@bur.ruu.nl.

Marc Jon Ming: "Ik koop liever een stuk gereedschap dan een nieuwe broek."

bestemd voor een nieuw café in Utrecht.

Marc studeerde in 1990 af in de sociale geografie, met als specialisatie regionale geografie. Een leuke studie, vond hij. "Maar waar kun je terecht als sociaal geograaf?" Marc wilde geen aardrijkskundeleraar worden, en ook geen beleidsmedewerker. "Al die plannenmakerij vind ik te droog, te abstract." Hij zocht iets in het bedrijfsleven, maar wist niet wat. Na wat uitzendbaantjes liet hij zich omscholen tot logistiek manager. Hij ging werken bij computerbedrijf Raet waar hij bestellingen van klanten begeleidde. "In het begin was dat nieuw en

spannend, maar na een tijdje voelde ik me een uitvoerend pion. Ik was niet meer vooruit te bránden. Ik miste creativiteit. Die ging ik ergens anders zoeken."

Inmiddels was hij begonnen aan een cursus houtbewerking. "Ik had nog nooit een beitel vastgehouden, maar ik had er veel plezier in." Hij maakte het dressoir. Zijn schaarse vrije tijd ging op aan meubels maken voor vrienden en kennissen. Marc begon na te denken: "Misschien had ik industrieel ontwerpen moeten studeren, of naar de Rietveld moeten gaan. Maar ja, ik had al zo lang gestudeerd. Ik wilde niet terug naar school."

Op zijn werk ging het wel beter, maar zijn besluit stond vast. Hij zou voor zichzelf beginnen. Het wachten was op het juiste moment.

"Ik wilde met opgeheven hoofd kunnen vertrekken." In de zomer van 1995 had Marc drie opdrachten op zak en een aantal potentiële klanten in het vizier. Hij nam ontslag – tot grote verrassing van zijn collega's. "De tamtam ging door het bedrijf: Marc gaat meubeltjes zagen! Daar heb ik nog wel wat klanten aan overgehouden." Material bestaat nu twee jaar. Marc kan van zijn inkomsten leven, maar een vetpot is het nog niet. "Vroeger kreeg ik automatisch mijn salaris, nu is het afwachten wanneer mensen betalen. En als ik geld heb, koop ik liever een stuk gereedschap dan een nieuwe broek." Terug naar een vaste baan wil hij zeker niet. "Ik hoef me niet langer te verheugen op het weekend of op de jaarlijkse drie weken vakantie. Ik leef nu en heb plezier in mijn werk." Marc werd vroeger in de herfst vaak overvallen door najaarsmoetheid. "Sinds het ontstaan van Material is het twee keer herfst geweest. En ik heb nergens meer last van." (TD)

Illustrer 10 verschijnt op 14 maart 1998. Reacties, suggesties en ingezonden mededelingen kunt u toezenden aan de redactie vóór 28 januari 1998. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden mededelingen in te korten of te weigeren.

Een raadsel

Behalve de zin van het leven is er geen grappiger probleem dan de zin van een universitaire opleiding. Het enige – en ook werkelijk het enige – voordeel een alumnus te zijn (is men zoiets? het klinkt alsof je subsidie behoeft vanwege een ernstige ziekte), blijkt dat men met een zeker aplomb deze kwestie kan ophelderen.

De werkelijkheid is zelden helder en ook niet vaak erg interessant, maar soms wordt men getroffen door iets van inzicht in de kosmische samenhang der dingen – of dan tenminste door een gedachte die langer dan een minuut begrijpelijk blijft. Daarvoor behoeft men niet noodzakelijkerwijs een academische vorming te hebben genoten, maar als men ouder wordt, en zich meer en meer alumnus voelt omdat de gebreken met de jaren komen, krijgt men van dergelijke zaken af en toe te lijden.

Zo is er in mijn huidige werkkring (een uitgeverij van half-wetenschappelijke boeken), grote behoefte aan goed opgeleide academici, nou ja, aan academici, nou ja, aan mensen die kunnen spellen, weten hoe je iets opzoekt in de bibliotheek en die een briefje kunnen tikken dat niet begint met 'Hoi!'. En hier treedt men dan meteen binnen in het domein van het probleem

dat thans ter tafel ligt: wat is de zin van een academische opleiding?

Juicht volkeren der aarde, want hier komt het antwoord: de zin van een academische opleiding is dat men leert spellen, iets in een bibliotheek kan opzoeken, en een briefje kan tikken dat niet begint met 'Hoi!'. Voor het overige behoeft men niets te weten om vooruit te komen in het leven: het is handiger om over brute kracht te beschikken dan over brute kennis – die is alleen maar een belasting voor het intellect. Stop dus alle kopieerapparaten, ontmantel de koffiemachines, onderbreek de zinloze vergaderingen en maak een einde aan alle tussentijdse rapportages inzake onderzoekscholen en speerpuntenonderwijs. Dat zijn even zovele symptomen van het autisme waaronder het universitaire klimaat in dit land zo gebukt gaat. Wanneer men mij vraagt naar de ontwikkelingen aan de universiteit, geef ik nimmer antwoord. Ik wijs slechts naar buiten. Daar schijnt de zon, en is er vraag naar mensen die kunnen spellen (en een briefje schrijven dat niet begint met 'Hoi!').

Bastiaan Bommeljé,
uitgever en publicist

Adressen

Universiteit Utrecht Bestuursgebouw
Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht
(030) 2533550 Fax: (030) 2533388

Vereniging Utrechts Universiteitsfonds
Bureau: Achter de Dom 20,
3512 JP Utrecht (030) 2538025
ufonds@bur.ruu.nl

Coördinator alumnibinding
Mw. drs. D.T.M. Majoor, Heidelberglaan 8,
3584 CS Utrecht (030) 2534072
E-mail: d.majoor@bur.ruu.nl

Aardwetenschappen
Budapestlaan 4, 3584 CD Utrecht
Postbus 80021, 3508 TA Utrecht
(030) 2535050 Fax: (030) 2535030
E-mail: i.beekman@earth.ruu.nl

Biologie F.A.F.C. Wentgebouw
Sorbonnelaan 16, 3584 CA Utrecht
Postbus 80088, 3508 TB Utrecht
(030) 2532276 Fax: (030) 2534526
E-mail: w.j.c.amesz@boev.biol.ruu.nl

Diergeneeskunde Androclusgebouw
Yalelaan 1, 3584 CL Utrecht
Postbus 80163, 3508 TD Utrecht
(030) 2534851 Fax: (030) 2537727

Farmacie F.A.F.C. Wentgebouw
Sorbonnelaan 16, 3584 CA Utrecht
Postbus 80082, 3508 TB Utrecht
(030) 2537313/2532525 Fax: (030) 2513953
E-mail: h.m.dobbelaar@far.ruu.nl

Geneeskunde Stratenum
Universiteitsweg 100, 3584 CG Utrecht
Postbus 80030, 3508 TA Utrecht
(030) 2538888 Fax: (030) 2539025
E-mail: bureau@med.ruu.nl

Godgeleerdheid Willem C. van Unnikgebouw
Heidelberglaan 2, 3584 CS Utrecht
(030) 2531853 Fax: (030) 2533241
E-mail: theology@cc.ruu.nl

Letteren
Kromme Nieuwegracht 46, 3512 HJ Utrecht
(030) 2536105 Fax: (030) 2536083 E-mail
medewerkers: <naam>@let.ruu.nl

Natuur- en Sterrenkunde
Princetonplein 5, 3584 CC Utrecht
Postbus 80000, 3508 TA Utrecht
(030) 2533284 Fax: (030) 2539282
E-mail: facbureau@fys.ruu.nl

Rechtsgeleerdheid
Janskerkhof 3, 3512 BK Utrecht
(030) 2537018/2537017 Fax: (030) 2537300
E-mail medewerkers: <voorletters.voorvoegselsachternaam>@rgl.ruu.nl

Ruimtelijke Wetenschappen
Willem C. van Unnikgebouw
Heidelberglaan 2, 3584 CS Utrecht
(030) 2532044 Fax: (030) 2540604
E-mail: r.vanderlinden@frw.ruu.nl

Scheikunde F.A.F.C. Wentgebouw
Sorbonnelaan 16, 3584 CA Utrecht
Postbus 80083, 3508 TB Utrecht
(030) 2533791/2533792 Fax: (030) 2533072
E-mail: bureau@chem.ruu.nl

Sociale Wetenschappen Centrumgebouw
Zuid, Heidelberglaan 1, 3584 CS Utrecht
(030) 2534700 Fax: (030) 2531619
E-mail: bureau@fsw.ruu.nl

Wijsbegeerte Bestuursgebouw
Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht
(030) 2531831 Fax: (030) 2532816
E-mail: bureau@phil.ruu.nl

Wiskunde en Informatica
Budapestlaan 6, 3584 CD Utrecht
(030) 2531515/2533536 Fax: (030) 2518394
E-mail: hurk@math.ruu.nl

IVLOS Bestuursgebouw
Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht
(030) 2533400 Fax: (030) 2532741
E-mail: ivlos@ivlos.ruu.nl